

Satu Kristiina Tähtinen

”TUNNE-VÄRI-SÄVEL” -MULTIMEDIAPROJEKTI

Yhteistyö ja digitalisaatio lasten ja nuorten moniaistillisen taidetuottamisen yhteistyöprojektissa

”TUNNE-VÄRI-SÄVEL” -MULTIMEDIAPROJEKTI

Yhteistyö ja digitalisaatio lasten ja nuorten moniaistillisen taidetuottamisen yhteistyöprojektissa

Satu Kristiina Tähtinen
Opinnäytetyö
Kevät 2021
Kulttuurituottamisen ja luovan talouden
tutkinto-ohjelma (YAMK)
Oulun ammattikorkeakoulu

TIIVISTELMÄ

Oulun ammattikorkeakoulu
Kulttuurituottamisen ja luovan talouden tutkinto-ohjelma (YAMK)

Tekijä: Satu Kristiina Tähtinen

Opinnäytetyön nimi: "TUNNE-VÄRI-SÄVEL" -MULTIMEDIAPROJEKTI Yhteistyö ja digitalisaatio lasten ja nuorten moniaistillisen taidetuottamisen yhteistyöprojektissa

Työn ohjaaja: Jouko Tötterström

Työn valmistuslukuksi ja -vuosi: kevät 2021

Sivumäärä: 66 + 5 liitettä

Opinnäytetyössäni tutkin multitaideprojektin "TUNNE-VÄRI-SÄVEL" viitekehysessä mitä kehittämistarpeita Raahan alueen taiteen perusopetuksessa tehtävässä yhteistyössä ja niihin liittyvissä oppimis- ja työskentelyalustoissa oli. Projekti oli keskittynyt moniaistillisen taidekokonaisuuden luomiseen. Tutkin projektivastaavan näkökulmasta, mitkä käytössä olevista digitaalisista työkaluista opettajat kokivat hyödyllisiksi ja toimiviksi työskennellessään oppilaiden ja kollegoiden kanssa ja minkälaisia palveluita ja uudistuksia opettajat toivoisivat jatkossa. Selvitin myös, miten yhteistyö toimi projektin aikana ja minkälaisia kehityskohteita nousi esille. Pedagoginen kehitystyö on jatkuva prosessi, jossa oppiva organisaatio kehittyy ja oppii uutta.

Tutkimusmenetelmänä käytin kahta eri laajuista laadullista teemahaastattelua ja Microsoft Formsilla tuotettuja pikakyselyitä sekä omia huomioita "TUNNE-VÄRI-SÄVEL" -multimediaprojektissa. Suuremmat haastattelut toteutin kahdessa osiossa. Ensimmäisessä osiossa selvitin digitaalisten työkalujen käytön kokemuksia lokakuussa 2020 taiteen perusopetuksen oppilaitosten rehtoreilta, opettajilta sekä Tapahtumatalo Raahan tuottajalta ja tapahtumasihteeriltä. Haastattelu oli osa kulttuuri- ja luovan talouden artikkelityöryhmän haastatteluja. Toisen haastattelun toteutin helmikuussa 2021, jossa kartoitin projektissa mukana olevien opettajien käyttökokemuksia erilaisten sovellusten ja työkalujen käytöstä projektissa. Oppilaat vastasivat projektin lopussa Microsoft Formsilla mielipidekyselyyn sitoutumisesta ja mielekkyydestä helmikuussa 2021.

Lähdeaineistona olen käyttänyt valtakunnallisia strategioita, visioita sekä opetus- ja kulttuuriministeriön selvityksiä sekä tutkimus- ja artikkelimateriaaleja. Tutkittavan aiheen keskiössä oli yhteistyö ja monipuolistavat opetustavat.

Projekti on toteutettu kolmen eri oppilaitoksen yhteistyönä. Mukana projektissa on ollut Raahan musiikkiopisto ja Raahen opiston taiteen perusopetusluokat. Äänitys- ja videotyöt tilattiin Lybeckerin Mediakeskuksen tapahtumatekniikan ja videotuotannon koulutusohjelman nuori yrittäjä -ryhmältä.

Tällä hetkellä digitaalisuuden ja yhteistyön kehittäminen on vahvasti esillä valtakunnallisissa strategioissa ja opetuksen kehittämisessä. Digitalisaatio ja yhteistyön uudet ilmaisumuodot koskettavat myös instrumenttiopetusta. Kulttuuripoliittiset tavoitteet tukevat yhteistyön kehittämistä ja yhteisöllisyyden korostamista myös Raahan alueen taiteen perusopetuksessa.

Asiasanat: digitalisaatio, improvisaatio, kehittäminen, opetus, pedagogiikka, projekti, tutkimushaastattelut, yhteistyö

ABSTRACT

Oulu University of Applied Sciences
Master Degree of Cultural Production in Creative Industries

Author: Satu Kristiina Tähtinen

Title of thesis: "FEELING-COLOR-NOTE" -MULTIMEDIA PROJECT Collaboration and digitization in a collaborative project for the multisensory art production of children and young people

Supervisors: Jouko Tötterström

Term and year when the thesis was submitted:

Number of pages: 66 + 5 appendices

The aim of my thesis was to study what development needs in the frame of reference of the multimedia project "TUNNE-VÄRI-SÄVEL", what development needs there are in the co-operation in basic art education in the Raahe region and in the related learning and work platforms. The project has focused on creating a multi-sensory art entity. From the point of view of the project manager, I study which of the digital tools in use teachers found useful and functional when working with students and colleagues, and what kind of services and reforms teachers would like in the future. Pedagogical development work is an ongoing process in which a learning organization develops and learns new things.

As a research method, I used two qualitative thematic interviews of different scopes, digital surveys and observations in the project. In the first section, I found out the experiences of using digital tools in October 2020 from the principals, teachers and event producer and event secretary of Tapahtumatalo Raahe. the interview was part of the ePook article team interviews. I conducted a second interview in February 2021, where I mapped teachers' user experiences of using various applications and tools in the project.

As source material, I have used national strategies, visions and reports from the Ministry of Education and Culture, as well as research and article materials. The focus of the research topic was cooperation and diversified teaching methods.

The project has been implemented in collaboration with three different educational institutions. Raahe Music College, the basic art teaching lines of Raahe College, have been involved in the project. Secondary Media Center Lybecker's Event Technology and Video Production young entrepreneur- Group, which was commissioned for recording and video work.

At present, digitalization and the development of cooperation are strongly present in national strategies and in the development of teaching. Digitization, co-operation New forms of expression also concern instrumental teaching. The cultural policy goals support the development of co-operation and the emphasis on community in the development of basic art education in the Raahe region.

Keywords: co-operation, digitalization, evolution, improvisation, pedagogy, project, research interview, teaching

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	7
1.1	TUTKIMUSONGELMAT JA KEHITTÄMISTEHTÄVÄT	11
1.2	METODIT	11
1.3	TUTKIMUSEETTISET KYSYMYKSET	12
2	PROJEKTI	14
2.1	Projektisuunnitelma	15
2.2	Työryhmien kokoaminen	17
2.3	Aikataulujen suunnittelu.....	18
2.4	Opettajien perehdyttäminen projektiin ja sovelluksiin	20
2.5	Oppilaiden sitouttaminen projektiin.....	21
2.6	Multitaidenäyttely.....	24
2.7	Multitaidekonsertti	25
2.8	Tehtäväseikkailu ja Kahoot!-peli ryhmille.....	27
3	HAASTATTELUT	28
3.1	Digitaalisten palvelujen uudet mahdollisuudet kulttuuripalvelujen kentällä	28
3.1.1	Esimiesnäkökulma	29
3.1.2	Opettajanäkökulma	31
3.1.3	Tuottajanäkökulma.....	33
3.2	Opettaja haastattelut projektin valmistuessa	36
3.3	Opettajien näkemyksiä yhteistyöstä ja sovelluksista projektissa	36
3.4	Oppilaskysely	40
3.5	Näkökulmia projektivastaavan vinkkelistä	43
3.6	Projektissa esille nousseita kehityskohteita.....	44
4	TUTKIMUSTEN TULOKSET	47
4.1	Opettajien yhteistyö.....	47
4.2	Oppilaiden oppimisprosessi.....	48
4.3	Digitalisaatio	48
4.4	Digitaalisten työkalujen käyttö	49
5	YHTEISTYÖN MERKITTÄVYYS ERI TULOKULMISTA	54
5.1	Paikallinen taso	54
5.2	Valtakunnallinen taso	55

6	POHDINTA.....	57
7	LÄHTEET	60
8	LIITTEET	62

1 JOHDANTO

Opinnäytetyöni aihepiiri oli tiedossani jo hakeutuessani YAMK opintoihin. Olen halunnut tutkia taiteen perusopetuksessa eri näkökulmista yhteistyötä ja digitaalisten työkalujen käyttöä oppilaitoksen omassa toiminnassa, sekä yhteistyössä oppilaitosten välillä. Opinnäytteessäni tutkin miten Raahen alueen taideoppilaitosyhteistyötä voisi kehittää hyödyntäen erilaisia oppimis- ja työskentelyalustoja. Erityisesti Padlet, YouTube, WhatsApp, Teams, Vimeo sovelluksia sekä video, valokuva ja blogi työkalut ovat keskiössä. Opinnäytteessäni tutkin myös, miten opettajat ja oppilaat ovat hyötäneet projektissa digitaalisista oppimisalustoista ja työkaluista. Tutkimusmateriaalia olen kerännyt eri haastatteluilla ja kyselyillä sekä huomioilla projektin aikana.

Uuden opetussuunnitelman pedagogisiin ja didaktisiin osiin on opettajan työhön tullut paljon uusia osa-alueita muun muassa improvisaatio, sävellytys, sovittaminen, itsearviointi, vertaisoppiminen ja metakognitiivisten taitojen edistäminen. Digitalisaatio mahdollistaa uusia ulottuvuuksia opetuksen järjestämisessä oppilaitoksissa. Lasten ja nuorten taiteen perusopetuksessa aika uutena ilmiönä on digitaalisten oppimisalustojen käyttö osana taideopetusta ja taidetuottamista. Tämän päivän lapset ja nuoret ovat diginatiiveja, joille internet ja virtuaalinen viestintä ja oppimisalustat ovat tuttuja koulun kuin vapaa-ajankin puolelta.

Opetus- ja kulttuuriministeriön kulttuuripoliittisessa strategiassa 2025 ja musiikkikoulutuksen visio 2030 on nostettu esille, että yhteistyö ja yhteistyöverkosto luo vahvempaa toimijuutta tulevaisuudessa taiteen perusopetuksessa. Yhteistyöllä lisätään myös pedagogista tarjontaa oppilaille ja yhteistyöllä halutaan kehittää lasten ja nuorten taitoja ja ymmärrystä taiteen monipuolisuudesta. Raahen alueen taide- ja oppilaitosten toimijoilla tähän on jo olemassa perinteitä. Kuitenkin on tärkeää kehittää toimintoja, uusia työskentelytapoja ja työvälineitä sekä kehittää toimivia väyliä yhteistyössä myös jatkossa.

Uuden opetussuunnitelman tuomat uudistukset ovat asettaneet opettajille uusia vaatimuksia, johon tarvitaan sekä ulkopuolista että oppilaitosten sisäistä kouluttautumista. OPEKE- ammatillisen opettajankoulutuksen uudistaminen -hankkeessa on selvitetty musiikin laajan oppimäärän työelämässä vaikuttavien opettajien näkemyksiä omasta osaamisestaan suhteessa uuteen opetussuunnitelmaan (Opetus- ja kulttuuriministeriö, 2017; Valtioneuvoston kanslia 2015,17).

Opettajat kokivat, että heidän osaamisensa tukeminen ja kehittäminen on merkittävää ammatillisen toimijuuden kannalta. Tuloksissa ilmeni, että johdolta edellytetään vahvaa pedagogista johtajuutta sekä uudenlaisen toimintakulttuurin kehittämistä yhdessä opettajien kanssa. Tällä hetkellä vallitsee Raahessa tila missä uusi opetussuunnitelma on ollut kohta kolme vuotta käytössä, ja opettajat ovat saaneet osaamiseen tukea uuteen opetussuunnitelmaan siirryttäessä. Kehityksessä jatkuva tulevaisuuteen katsominen on tärkeää.

Opetus- ja kulttuuriministeriö on tilannut professori Anniina Suomiselta selvityksen 2019 taiteen perusopetuksen rahoitusjärjestelmän uudistamistarpeista taiteen perusopetuksen saatavuuden turvaamiseksi sekä rahoitusjärjestelmän selkeyttämiseksi ja ajantasaistamiseksi. Selvitys pitää sisällään huomioita ja toimenpide ehdotuksia, jotka koskettavat myös sisältöjä, joita käsittelen opinäytteessäni. Rahoitus on kunnallisen taideoppilaitoksen toiminnassa välttämättömyys toimiakseen, ja tästä johtuen uudet selvitykset koskevat tulevaisuudessa myös Raahen musiikkiopiston toimintaa ja taiteen perusopetusta kunnassamme.

Yhteiskunnallisella tasolla taiteidenväliseen yhteistyöhön tulee panostaa, koska se tukee oppilaiden kriittistä ajattelua ja auttaa tarkastelemaan taidetta historiallisena ja ajankohtaisena ilmiönä. Taiteiden välisessä yhteistyössä verkostoja tulee kehittää sekä organisaatioiden että opettajien tasolla, sillä ilman niitä projektien tekeminen ja toteuttaminen ei moniammatillisesti ole mahdollista. (Raudasoja, I.-M. 2019.)

Tutkimukseni tietopohjana olen tutustunut lukuisiin artikkeleihin, kansallisiin ja kansainvälisiin selvityksiin, strategioihin, visioihin, tutkimuksiin, YAMK opinäytteisiin ja väitöskirjoihin. Huomasin etsiessäni tieteellistä pohjaa, että juuri suoranaisesti aiheeseeni liittyviä väitöskirjoja ei ole Suomessa tehty, joten tältä osin tutkimusmateriaali jäi suppeaksi.

Opinnäytteeni tärkein tavoite on tutkia ja kehittää Raahen alueen taiteen perusopetuksessa tehtävää yhteistyötä, oppimis- ja työskentelyalustoja. Työn lopputulos kulminoituu multitaidepäivätyttöjen Raahesalin lämpiössä 22.2.-30.3.2021 sekä multitaidekonserttiin Raahesalissa 3.3.2021.

Kun idea projektista lähti etenemään esille tuli tarpeita yhteistyön kehittämiseen. Digitaalisista työskentelyalustoista halusin saada tietoa käyttäjäkokemus- ja toimivuus näkökulmista. ”TUNNE-VÄRISÄVEL” -multimediaprojekti on yhteistyöprojekti Raahen alueen taiteen perusopetusta antavien toimijoiden kesken. Raahen musiikkiopisto, jossa opetetaan taiteen perusopetuksen laajan oppi-

määrän mukaisesti ja Raahe-opisto, jonka opetuskokonaisuus on perustason oppimäärän mukainen, asetti oppilaitokset keskenään hieman eritasoisiin asetelmiin. Musiikkiopistolla projektiin valikoitui ryhmiä sekä perus- ja syventävien opintojen tasoilta ja Raahe-opistosta taiteen perusopetuksen tasoilta.

Metodina opinnäytteessäni on eri haastatteluista ja kyselyistä saadut tiedot ja tulokset. ePooki haastattelutyöryhmässä tein haastattelututkimuksen esimies- ja opettaja- näkökulmista digitalisten työkalujen ja kanavien käytöstä Raahen alueen taiteen perusopetusta tuottavissa oppilaitoksissa. Tuottaja tutkimus jaettiin toisen opiskelijan kanssa niin että tein paikallisen tapahtumatalo Raahen tuottajahaastattelut ja käyttäjätutkimusta teki työryhmässä toiset opiskelijat. Laajempi digitalisaatiohaastattelun aineisto on tästä aineistosta opinnäytteessäni.

Toinen haastattelututkimus, jossa projektissa mukana olevilta opettajilta on kysytty käyttäjäkohtaista tietoa kokemuksista sekä ehdotuksia. Näistä saadut tiedot toimivat tutkimuspohjana yhteistyön ja digitalisaation hyödyistä opinnäytteessäni. Tämän lisäksi olen tehnyt opettajille Microsoft Formsilla pikakyselyn ja oppilaille oppilaskyselyn.

Taidenäyttely ja konsertti on suunnattu kummankin oppilaitoksen sekä Raahen alueen varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen tutustumiskohteeksi taitoaineiden osalta. Yhteistyö Raahen alueen koulujen ja kulttuurikentän kanssa on toimivaa ja koulut käyvät musiikkiopiston tapahtumissa vuosittain.

Raahen musiikkiopiston ja Raahe-Opiston yhteistyöprojektissa ”TUNNE-VÄRI-SÄVEL” keskityttiin lasten ja nuorten moniaistilliseen oppimiseen. Musiikkiopiston oppilaat tuottivat musiikin ja sävellyksen keinoin useita improvisaatioita ja sävellyksen projektin aikana. Musiikkia, kuvia ja tekstiilitöitä äänitettiin, videoitiin ja tallennettiin digitaalisesti. Moniaistillisuuden elementteinä on opetuksessa käytetty eri instrumentteja, materiaaleja, värejä ja tunnelmia.

Kulttuurituottamisen ominaispiirteiden YAMK-kurssin artikkelityöryhmässä olen tutkinut työryhmässä kvalitatiivisena haastattelututkimuksena digitalisaatiota kulttuurialoilla. Tutkimushaastattelun otsikko oli *Digitaalisten palvelujen uudet mahdollisuudet kulttuurin kentällä* työryhmässä: Jutta Kotala, Heli Perkkiö, Anna Kuulusa ja Kristiina Tähtinen | YAMK 2020-2021 Kulttuurituottamisen ominaispiirteet, ohjaavana opettajana Jouko Tötterström.

Kestävän kehityksen periaatteita on projektissa huomioitu projektivastaavan toimissa. Myös kuva- ja tekstiilipetuksessa luotuja töitä on tuotettu osittain kierrätysmateriaaleja käyttäen. Opetuksessa on huomioitu kestävän kehityksen periaatteita niin että tieto on liikkunut lähes yksinomaan digitaalisesti ja esimerkiksi kopioita ja muuta paperitulostetta ei ole käytetty kuin välttämättömään.

Projektin suunnittelu oli alkanut 2019 Raahe-opiston rehtorin työhuoneessa. Ehdotin oppilaitosten välistä yhteistyöprojektia yhteispalaverissa, jossa oli läsnä kummankin oppilaitoksen rehtorit. Päätettiin aloittaa yhteistyö ja kutsuin koolle projektivastaavana työryhmät musiikkiopistolla ja Raahe-opistolla. Projektityö opettajilla on käynnistynyt kunnolla 2020 tammikuussa, kuitenkin 18 maaliskuuta 2020 poikkeustilan johtuen jouduin suunnittelemaan projektin kannalta asiat uudestaan keväällä 2020.

Projekti käynnistyi 2019 syyslukukaudella ja kevätlukukaudella 2020 tammikuussa kun projekti oli siinä vaiheessa, että se jalkautettiin opetukseen. Maaliskuussa 2020 maailmanlaajuinen COVID-19 pandemia saapui myös suomeen voimalla. Poikkeustilasta johtuen jouduimme suunnittelemaan projektin toimintoja uudestaan. Pandemia teki mahdottomaksi jatkaa projektia alkuperäisen suunnitelmien mukaisesti. Projektinsuunnittelussa jouduin luopumaan yhteisöllisestä taidetuotantopäivistä sekä pajapäivistäkin osittain. Etäopetukseen siirryttäessä projektin olennaisia yhteistoimintoja ei voitu toteuttaa. Yhteisöllisiä taidetuottamispäiviä, jossa kummankin oppilaitoksen projektissa mukana olevat opettajien ja oppilaiden oli tarkoitus yhteisessä foorumissa kokeilla ja siitä oppien tuottaa sisältöjä tulevaan näyttelyyn ja konserttiin jäi toteuttamatta. Myös taidenäyttelyyn tuotettavia teoksia jouduimme pohtimaan uudestaan, mihinkään ei voinut koskea ja turvavälit piti kyetä huomioimaan kaikessa, joten koskettamalla tapahtuva tuntoaistin käyttö piti rajoittaa.

Digitaalisten työkalujen ja sovellusten käyttöarvo nousi huomasti, ja tästä johtuen otimme ehkäpä pidemmän digiloikan kuin projektin alkusuunnittelussa olin ajatellut. Alussa suunnitelmissa oli Padlet alustan käyttö ja YouTube-linkkien tuottaminen pedagogisessa vuorovaikuttamisessa sekä oppilaille havainnollistamisessa. Myös äänitteiden, valokuvien ja videoiden tuottaminen oli suunnitelmissa jo ihan projektin suunnittelun alussa. Kuitenkin se, että myös kaikki opetus ja vuorovaikutus siirtyi etäyhteyksiin, muutti projektin luonnetta voimakkaasti. Yhdessä kokeminen ja tuottaminen etänä oli pähkinä mikä opettajien piti projektissa saada toimimaan digitaalisilla yhteyksillä.

1.1 Tutkimusongelmat ja kehittämistehtävät

- **Yhteistyön kehittäminen projektityöskentelyssä**

Oppilaitosten väliseen työskentelyyn taiteen perusopetuksen puolella, ei ole Raahessa kehitetty varsinaisia malleja tai työskentelytapoja. ”TUNNE-VÄRI-SÄVEL” -multimediaprojektissa haen tietoa siitä, mitkä työtavat toimivat ja mihin tarvitaan kehitystyötä. Missä ovat niin sanotut pullonkaulat ja mitkä asiat helpottaisivat yhteistyötä. Myös projektijohtamisen näkökulmasta tarkastelen omaa osaamistani.

- **Digitaalisten työkalujen käyttö opetuksessa ja yhteistyössä**

Haen tietoa, miten Raahen musiikkiopiston opetuksessa käytettävien ja yhteistyössä Raahe-opiston taiteen perusopetuksen ryhmissä käytettävien digitaalisten työkalujen ja alustojen käyttö toimii. Eri kyselyillä ja haastatteluilla selvitän esimiehiltä, opettajilta ja tuottajilta mikä toimii ja mihin halutaan parannusta. Oppilasnäkökulmaa selvitän myös oppilaille suunnatulla kyselyllä.

- **Yhteistapahtumajärjestämiseen hyvät käytännöt**

Yhteisten näyttelyiden ja konserttien järjestämiseen ja tiedottamiseen työvaiheisiin pitäisi tuottaa Raahen alueen taiteen perusopetuksen käyttöön laatukäsikirja. Tästä pitäisi löytyä selkeät toiminnot, miten yhteistyötä tuotetaan, eli projektin kokonaiskaaren vaiheet ja mitä tehdään. Yhteistyöhön pitäisi kehittää myös rahoituksen hakuun toimintamalleja, jotta projektien talous toimisi ja myös rahoitushakemuksia tehtäisiin suunnitellusti myös yhteisprojekteihin. Tällä hetkellä käytännöt ovat kirjavia ja törmäyksiä vastuualueilla tapahtuu.

- **Improvisaatio-opetukseen lähestymistapoja**

- **Näyttely- ja konserttikokemus kouluille.** Itsenäiset paketit taideseikkailuun sisältäen opettajille materiaalit, jotka lähetetään kouluille ennakoon.

1.2 Metodit

Metodeina opinnäytteessäni on eri haastattelumuodoilla ja keskusteluilla kerätty tietoa. Laadullinen eli kvalitatiivinen haastattelututkimus digitalisaatiosta eri tulokulmista. Haastattelut suunnattiin esimies, opettaja ja tuottaja näkökulmien selvittämisiin. Käyttäjähaastattelun digitaalisista työkaluista toteutin puolistrukturoituna haastatteluna projektissa työskenteleviltä opettajilta. Tämän lisäksi tein myös Microsoft Forms kyselyn opettajille ja oppilaille.

Olen käynyt palautekeskusteluja projektin aikana mukana olevien opettajien kanssa. Tämän lisäksi tein oppilaskyselyn, jossa oppilailta kysyttiin miten ovat kokeneet moniaistillisen oppimisen ja digitaalisen ulottuvuuden tunneilla.

Projektin työvaiheet opinnäytetyöhön:

- Haastatteluiden kysymysten tuottaminen – Digitaalisten palvelujen uudet mahdollisuudet kulttuurin kentällä- artikkelista olen käyttänyt niiltä osin mitkä olen itse tuottanut ja haastatellut artikkeliin.
- Microsoft Forms -kyselyt opettajille ja oppilaille, yhteensä kaksi. Kyselyissä on haettu vastauksia käyttäjäkokemuksiin ja mieltymyksiin.
- Projektissa mukana olevasta opettajaryhmälle tuotin kyselyn, jossa selvitän opettajien näkemyksiä yhteistyöstä ja digitaalisista työkaluista. Mikä toimii ja mitä pitäisi kehittää.

Työvaiheet projektin instrumentti-, kuva ja tekstiilipetukseen:

- Sävellystyön virikepohjana: värit, erilaiset materiaalit ja tunne. Kummankin oppilaitoksen opettajat suunnittelevat yhdessä oppilaiden kanssa sisältöjä. Toimii virikkeenä kuvien ja värien syntyyn.
- Improvisaatioiden tuottaminen luokissa.
- Tarkastellaan äänen ja värin yhteyttä, eli mikä tunne kuulijalle syntyy eri kombinaatioista.
- Avoimien ovien konsertti, jossa sekä taidekoulun oppilaat ja esim. taikuaine luokat voivat tuottaa musiikkiin kuvataidetta.
- Musiikin lähtökohta on musiikkiopiston oppilaiden ja opettajien yhdessä suunniteltu konserttiohjelma, jossa niin vanha kuin uusi musiikki kohtaavat toisensa.
- Äänittäminen, kuvaaminen ja videointi.
- Multitaidenäyttely ja konsertti.

1.3 Tutkimuseettiset kysymykset

Kaikkien haastatteluiden käyttökohde on kerrottu haastattelupyyntöä tehtäessä. Laadullisissa haastatteluissa on huomioitu haastattelumateriaalin tuloksissa, että opettajia ei voi tunnistaa vas-

tauksista. Digitaalisten työkalujen laajemmassa kyselytutkimuksessa on haastattelut tehty asiantuntija perustaisesti ja haastateltavia opettajia oli kolme. Esimieskyselyihin vastasi kahden oppilaitoksen rehtorit ja tuottajakyselyyn vastasi Tapahtumatalo Raahen vt. tuottaja ja lipunmyyntihenkilö.

Oppilaiden tuntien aikana tapahtuneiden videoiden ja äänitteiden tallennuksiin luvat on pyytänyt kyseisen luokan opettaja, ja videoita on ollut esillä vain suojatulla YouTube-linkillä työryhmän Padlet alustalla. Oppilaskyselyyn olen pyytänyt luvan musiikkiopiston rehtorilta, kysely tuotettiin projektin lopussa Wilmassa huoltajien Wilma sähköposteihin.

Microsoft Forms sovelluksella tuotetut opettaja- ja oppilaskyselyiden vastauksissa ei ole mitään henkilötietoja, joita voisi yhdistää vastaajaan. Opettaja projektissa oli kymmenen, joten tunnistaminen on mahdotonta. Oppilaita projektissa oli moninkertainen joukko, josta on mahdotonta yksilöllistää kenenkään vastauksia. Vastaukset esiintyvät laskennallisina prosentteina ja tähtiluokituksina tuloksissa.

2 PROJEKTI

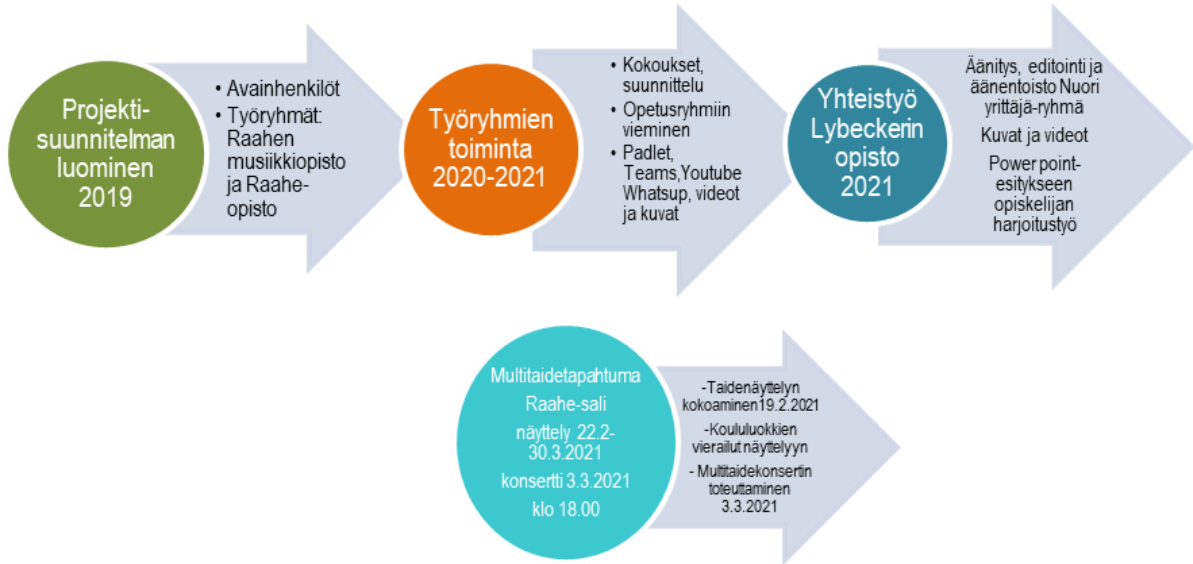
Projektin toteuttamiseen parhaalla mahdollisella tavalla tarvitaan monien työvaiheiden suorittamista - suunnittelua, resurssointia, tiimin valintaa, ajanhallintaa, johtamista, digityökalujen käyttöön-ottoa ja niin edelleen. Tavoitteena on saavuttaa tavoite suunnitelman mukaisesti halutulla laadulla, aikataululla ja kustannuksilla. (Pulkkanen, Projektipäällikön vinkkirja 2019, 4.)

TUNNE-VÄRI-SÄVEL projekti sai toteuttamisluvan syksyllä 2019 kun opetushallituksen päätös valtionavusta vuodelle 2020 saapui elokuussa 2019. Projektisuunnitelmaan on kirjattu oppimis- ja sisältötavoitteita sekä menetelmiä. Projektin rahoituksesta on vastannut oppilaitoksen rehtori.

KUVIO 1. Multimediaprojektin aloitussuunnitelma (Tähtinen2021).

2.1 Projektisuunnitelma

KUVIO 2. Projektin toimintakaari (Tähtinen 2021).

Projektin alussa listasin projektin kannalta merkittävimmät toiminnot:

- **Rahoitus** – musiikkiopiston opetusresurssi ja opetushallituksen myöntämä avustus
- **Yhteistyötahot** – Raahen musiikkiopisto ja Raahe-opistosta taiteen perusopetuksen ryhmät, Tapahtumatalo Raahe, koulutuskeskus Brahe, Lybecker opisto video- ja mediatuotanto
- **Tilat** – opetukseen työtilat, kokoustilat, konsertti- ja näyttelytilat
- **Tarvikkeet** – iPadiit, digitaaliset sovellukset, kamera, video, Teams,
- **Äänitys** – Padlet äänitykset iPadeilla ja studioäänitykset ostopalveluna Lybeckerin opisto video- ja mediatuotanto
- **Aikataulu**

Huhtikuussa 2019 lähetin rehtorille hankerahoitushakemusta varten sisältötietoja projektin tavoitteista ja resurssitarpeista. Tein tarkennetun projektisuunnitelman syyslukukaudella 2019 kun tieto rahoituksesta oli selvinnyt, jonka esimieheni hyväksyi. Esittelin projektia opettajienkokouksessa marraskuussa 2019. Tämän jälkeen kokosin musiikkiopiston tiimin kutsumalla opettajia projektiin ja sain joka instrumenttiryhmästä opettajia mukaan. Huomionarvoista on se, että kaikki kutsutut

olivat halukkaita osallistumaan. Tarkoitus oli, että improvisaatioita tuotettaisiin useilla eri instrumenteilla ryhmäimprovisaatioina. Instrumenteiksi valikoituivat kantele, kitara, sello, viulu, trumpetti, käyrätorvi ja piano.

Yhteistyössä suunnittelimme ja hahmottelimme myös kuva- ja tekstiiliopetuksen ryhmien opettajien kanssa mitä moniaistillisessa yhteistyössä olevat konkreettiset asiat ovat heidän osaltaan. Sovimme että tietty väri voisi vastata esimerkiksi jotain tiettyä soitinta ja myös joko kuva- tai tekstiiliopetusryhmää. Näin saimme raamitettua ideoinnille lähtökohdan mistä opettajat keskenään voivat lähteä työskentelemään.

Musiikkiopiston puolella projektitiimi päätti, että instrumentikohtaiset värit ovat toteutuksessa käytännöllisiä ja opettajat voivat keskittyä improvisaation keinoin tuotettuihin soiviin materiaaleihin oman ryhmänsä kanssa. Improvisaatioita on sekä äänitetty että videoitu, soivien luomisten taltioiminen on mahdollistanut jatkotyöstämisen jälkikäteen. Tästä on projektin aikana ollut paljon hyötyä, koska asioihin ja ideoihin on voitu palata kuuntelemalla ja katsomalla taltiointeja luokassa.

Sävellyttämistä on joissakin luokissa toteutettu siten että notaatiotallennusta ei ole tehty vaan musiikkia on taltioitu digitaalisesti. Opettaja on jossakin luokassa toiminut ”kirjurina” jos säveltäjäoppilaan taidot eivät ole vielä nuottikirjoittamiseen riittäneet. Mielenkiintoista oli, että juuri hyvin nuoret pikkuoppilaat olivat kiinnostuneita sävellysten tekemisestä.

Lähtökohdiana oli myös oppilaiden oppimisprosessi, jossa oppilaat oppivat improvisaation eri versioita ja laajentavat taitojaan sekä kuuntelun että kosketustapojen parissa omilla soittimissaan. Eri-laiset lähestymistavat oppijan lähtökohdista myös improvisaatioissa ja säveltämisessä lisäävät merkittävästi oppijan syvempää ymmärrystä. Opettaja, jolla on tietoa erilaisista oppimistavoista, sekä ottaa oppilaiden yksilölliset tarpeet huomioon, pystyy tehostamaan myös omia opetustapojaan (Huhtala 2018, 32).

Improvisoinnin ideoinnin lähteissä on vain mielikuviutus ollut rajana. Kun oppilailla on käytössään eri väri-, kuva-, pinta-, tekstiili- ja äänimateriaaleja, laajentuu kosketuspinta tekemiseen. Miten improvisointi soveltuu yhteistyöhön kuva- ja tekstiiliopetuksen kanssa? Kaikki osapuolet voivat ammentaa toistensa ideoista oppilaille aihioita, joista ideointi lähtee liikkeelle.

Padlet-alustalle tallennettiin opettajille aihioita instrumenteista, kuvista ja teksteistä alussa. Näitä on kuuntelutettu ja näytetty oppilaille vaihtelevasti, jonka jälkeen ideoita on lähdetty kehittämään. Mitä kaikkea opettaja tarvitsee luodakseen oppilaille luovan tunnetilan missä mielikuvitus ja luovuus pääsevät virtaamaan? Improvisaatiossa rohkaisu, tilan antaminen ja ohjaus tekemiseen ovat ensisijalla.

Tärkeimpiä ovat kuitenkin opettajan pedagogiset taidot, havainnointikyky sekä kuuntelemisen taidot jokaista oppilasta ja oppimistilannetta kohtaan (Huhtala 2018, 32). Käytän esimerkkinä pianon improvisaation ryhmätunteja, joissa ensin aina ”lämmiteltiin” kuulumisten vaihtamisella, ja sen jälkeen lähdettiin tekemään jotain uutta. Ryhmätilanteessa pitää osata olla joustava ja tukea esimerkiksi oppilasta joka omasta mielestään ei onnistunut niin kuin olisi itse halunnut. Pedagogisesti koen tärkeäksi ryhmätunneilla tehdä näkyväksi onnistumiset ja oppimiset. Koin hienoksi tilanteet missä oppilas lähti kehumaan toisen oppilaan soittamista ryhmätunnilla. Olen sitä mieltä, että vuorovaikutus, jossa saavutukset ovat yhteisiä ryhmätilanteissa, vahvistavat ryhmää ja nostavat innokkuutta ja rohkeutta yksilöillä.

2.2 Työryhmien kokoaminen

Opetettavat aineet:

Raahen musiikkiopisto: kantele, kitara, käyrätorvi, sello, trumpetti, viulu ja piano

Raahen-opisto: kuvataide ja tekstiilityö

Johdin kummankin oppilaitoksen suuremman työryhmän vetovastuuta, kuitenkin niin että osallistuvat opettajat Raahen-opistolta olivat sopineet oman esimiehensä kanssa millä laajuudella ovat mukana projektissa. Projektin kannalta oli hyödyllistä, että kummankin oppilaitoksen työryhmät koontuvat tiheämmin kuin koko projektiryhmä. Tällä menetelmällä olemme voineet kohdentaa ja kanavoida vuoropuhelua ja suunnitelmia tehokkaammin.

2.3 Aikataulujen suunnittelu

Projektin aikataulu suunnittelussa on huomioitu projektin kokonaiskaaren alle rakentuvia toimintoja. Projektin alussa, kun esittelin aikataulua opettajille ei ollut vielä tietoa COVIS-19 pandemian tulevista rajoituksista. Projektin valmistumista jouduimme siirtämään puolella vuodella rajoituksista johtuen.

Oma aikataulu projektivastaavana:

- Yleisaikataulu kevätlukukausi 2020 – syyslukukausi 2020
- Yleisaikataulun jatko – kevätlukukausi 30.3. 2021
- Raportointi
- Haastatteluajataulut
- Tiedottaminen
- Asioiden valmistelu ja hoitaminen kumpaankin oppilaitokseen
- Taidenäyttelyn ja konsertin valmistelu, käytännön asioiden hoitaminen

Yhteinen aikataulu projektiryhmien kanssa:

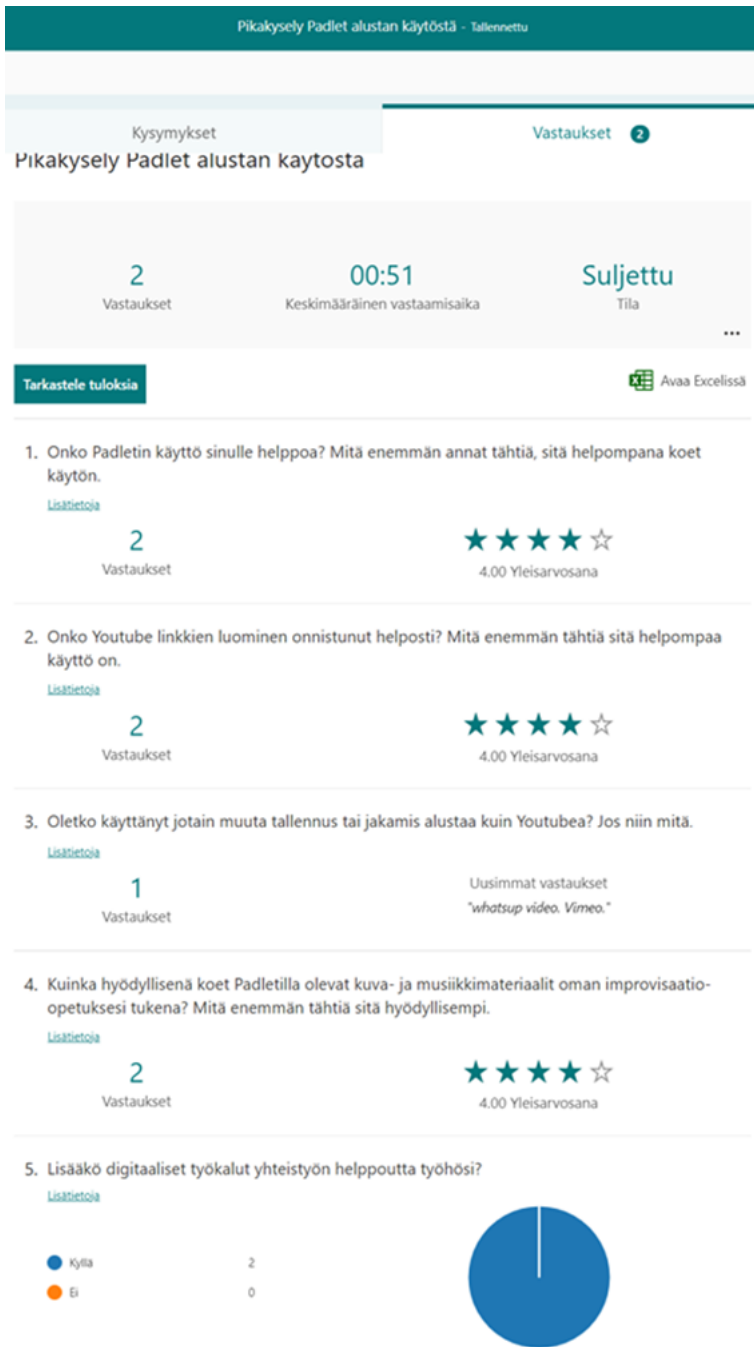
- Aloituskokous – projektin esittelyä, aikataulurunko ja yhteinen suunnittelu
- Työryhmissä – asiasisältöön tutustuminen, suunnittelu ja työtehtävien jako
- Työkalujen käyttöönotto
- Luokissa työskentely
- Äänittäminen
- Videointi
- Tiedottaminen

Aikataulua rakentaessa oli luovalle työlle varattu runsaasti aikaa toteutukseen. Opettajille oli varattu aikaa improvisaatioiden suunnitteluun ja opetukseen omissa luokissaan. Aikaa oli alun perin käytettävissä kevätlukukausi 2020 ja syyslukukaudesta viikolle 42, jolloin alkuperäisen suunnitelman mukaan multitaide tapahtuman piti toteutua. Projektin pidentyessä koronatilanteen vuoksi, on aikaa ideointiin ja toteutuksiin ollut runsaammin kuin alun perin olin suunnitellut.

Seuraavaksi toteutumisajankohdaksi suunniteltiin taidenäyttelyn osalta 22.2.-31.3.2021 ja multitaidekonserttia 3.3.2021 toteutuvaksi. Yhteistyöhön oli varattu sekä suunnittelu aikaa ja kokousten

väliin toiminta-aikaa. Kokouksia oli yhteensä yksitoista projektin aikana. Kummankin oppilaitoksen yhteisiä palavereita koko työryhmälle oli yhteensä kolme koko projektin aikana. Rehtorille raportoin projektin vaiheista viisi kertaa. Sähköpostiviestintään on mennyt selkeästi runsaiten aikaa projektin yhteydenpidossa. Kännykän WhatsApp-viestit toimivat erinomaisesti, kun piti tarkistaa jokin asia tai saada yhteys tiimiin nopeasti. Kiitettävästi opettajat reagoivat viesteihin ja yleisesti tieto liikkui hyvin.

Digitaalisten työkalujen käytön pikakyselyyn vastattiin heikosti. Ainoastaan kaksi opettajaa kävi vastaamassa Microsoft Formsilla tuotettuun kyselyyn, joten siitä saadut tulokset eivät anna luotettavaa tulosta mielipiteistä. Vastauksissa näkyy kuitenkin selkeä myönteisyys työkalujen käyttöön ja hyödyllisyyden kokemukset niiltä, jotka kyselyyn vastasivat. Tämä rohkaisee jatkossa tuomaan sovelluksia yhteistyöhön ja opetukseen soveltuvien osin.

Kuva 1. Microsoft Forms -kysely opettajille (Tähtinen 2021).

2.4 Opettajien perehdyttäminen projektiin ja sovelluksiin

Projektin syyslukukauden aloituskokous opettajien kanssa pidettiin musiikkiopistolla 16.9.2020. Kokouksen alussa musiikkiopiston rehtori piti puheenvuoron työajan hallinnasta projektin aikana. Opettajat kertoivat mihin pisteeseen olivat päässeet projektissa kevätlukukauden aikana. Useilla

toiminta oli loppunut kokonaan 18.3.-30.5.2020 välillä etäopetuksesta johtuen ja siitä ettei ryhmäopetusta voinut toteuttaa.

Esittelin Padlet sovellusta työryhmälle. Olin lähettänyt linkin työryhmälle perustettuun Padlet sivulle kaikille opettajille kaksi viikkoa ennen kokousta. Osa opettajista oli käynyt tutustumassa sovellukseen. Padlet tulisi toimimaan kaikkien opettajien yhteisenä kirjastona, minne voi sekä tallentaa että ammentaa ideoita toisten tallentamista töistä. Alustalle oli talletettu projektin aikana kummankin opiston luokista äänitteitä ja kuvia inspiroimaan luomista ja tiivistämään yhteistyötä opettajien välillä. Yhteisen alustan käytön tarkoitus oli auttaa tiimin jäseniä projektin luokkatyövaiheiden tuottamisessa.

Tarkoituksena oli myös oppilaiden sitouttaminen ja yhteisöllisyyden lisääminen projektissa siten että projektin kuluessa on voinut tutustua muissa luokissa tehtyihin töihin. Opettaja on tunnilla voinut näyttää esimerkiksi värin punainen kuvatöitä improvisaatiotunnin alussa, ja tästä oppilaat ovat saaneet visuaalista stimulointia musiikin luomiseen. Myös kuvataidekoulun luokassa on väriin improvisoidun musiikin kuuntelu stimuloinut mielikuvitusta ja luomista töiden edistyessä kertoivat kuvataide- ja tekstiiliopetuksen opettajat.

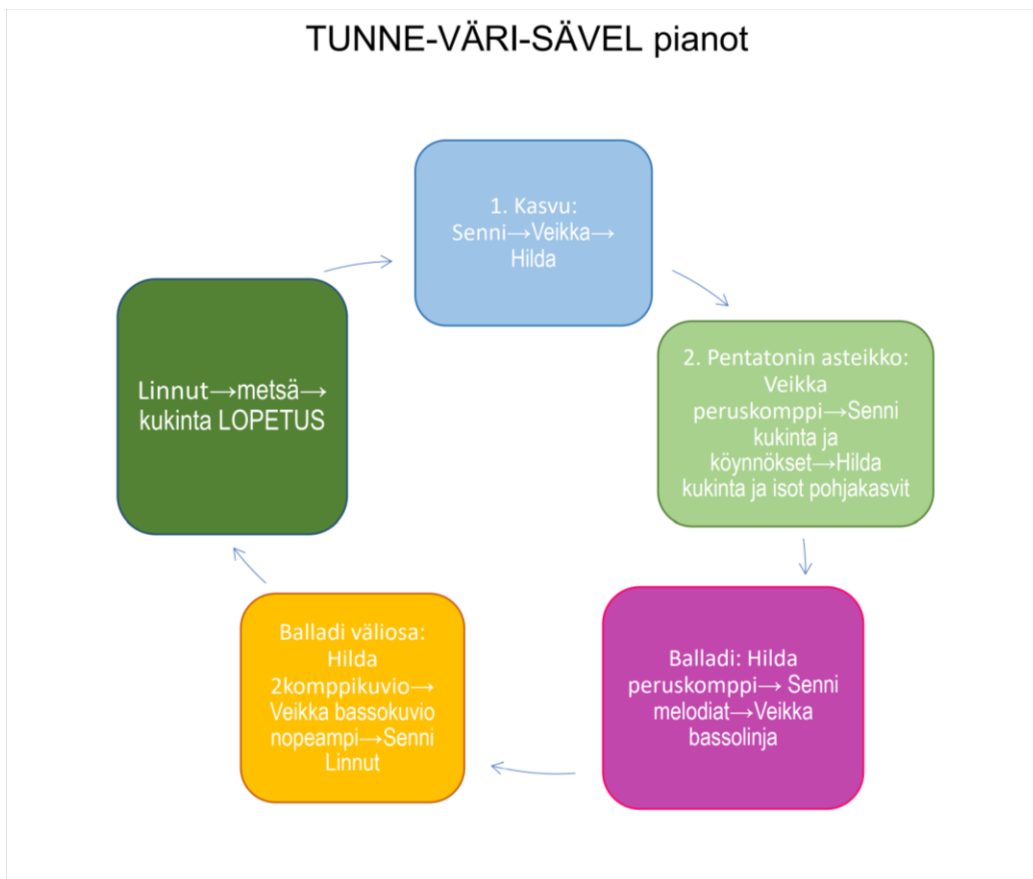
Yhtenä opetteluun kohteena oli piilotetun YouTube-linkin tekeminen. Osa opettajista ei ollut aiemmin ladanneet mitään YouTube:n saati tehneet linkkejä, joten projektissa on samalla opettajille kertynyt uusia taitoja digitaalisten sovellusten käytöstä muun muassa näistä.

2.5 Oppilaiden sitouttaminen projektiin

Raahe-opiston kuva- ja tekstiiliopetuksen ryhmissä työskentely värien, muotojen ja materiaalien parissa käynnistyi normaalin lukukausisuunnitelman mukaisesti. Tuotoksia on valmistettu projektiin eri ryhmissä kuva- ja tekstiiliopetusryhmissä. Opettajat ovat tunneilla kuunteluttaneet eri instrumenttiryhmien tallenteita Padlelta. Materiaali oli käytössä syyslukukauden 2020 loka-marras-kuusta alkaen laajemmin, muutama instrumenttiryhmä oli tallentanut musiikkia jo alkusyksystä.

Raahen musiikkiopiston opettajat kokosivat instrumentti ryhmät pedagogisista lähtökohdista ryhmäopetuksessa. Oppilaat ovat saaneet ryhmässä sekä säveltää että improvisoida opettajien ohjauksessa. Esimerkkinä käytän pianoryhmän instrumenttiopinnot kolme perustason päättötason oppilaiden oppimisprosessia.

Kevätlukukaudella 2020 oppilaat instrumenttiopinnot 3-ryhmässä videoivat kaikki kotona omia pianoimprovisaatioita. Teemana oli lintumetsän ääniä. Korona-ajan vuoksi musiikkiopisto oli etäopetuksessa ja tästä johtuen improvisaatio periodi toteutettiin etänä. Oppilaat kuuntelivat pohjustuksena pedagogisen opetusvideon improvisoinnista, jonka jälkeen tuottivat oman improvisaationsa. Huomionarvoista tässä on, että tämä toimi hyvin myös etänä ja oppilastyöt tulivat luontevasti talennettua myös heille itselleen. Tässä kuva improvisaatiosisällöstä.

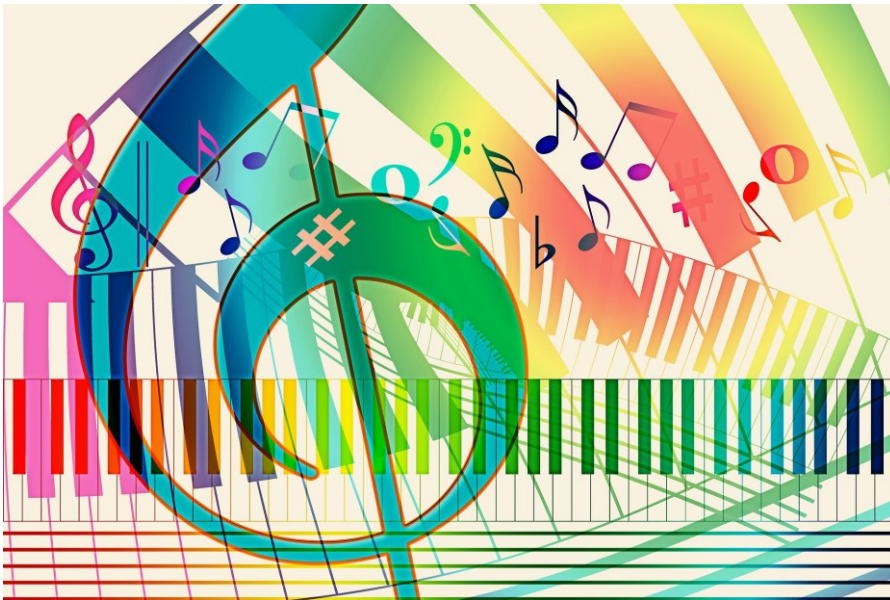

Kuva 2. Pianoryhmän improvisaatiokartta äänityksiin (Tähtinen 2021).

Syyslukukaudella improvisaatio-opetuksessa perehdyttiin eri tavoilla toteutettuihin improvisaatioihin. Oppilaat oppivat käsitteet säädely- ja vapaa improvisaatio, oppilaiden kanssa pohdittiin mitä tarkoittaa intuitio musiikissa ja miten aiemmin mainitsemiani improvisaation toteutustapoja voidaan

hyödyntää ryhmän työssä. Lukuvuoden aikana on ollut yhteensä viisi ryhmäopetustuntia, jonka aikana ryhmän improvisaatio ”vihreä” on saatu valmiiksi. Tämän lisäksi oppilaiden kanssa on tarvittaessa työstyetty improvisaatiota myös solistisella soittotunnilla.

Improvisaatiotunnit olivat intensiivisiä ja välillä pääsimme tunneilla hyvään flow-tilaan ja ryhmäimprovisaatio olivat todella pitkiä jopa 12 minuuttia kestäviä. Huomionarvoista on, että yhteisten tunteiden aikana oppilaat alkoivat selkeästi kuunnella enemmän toisiaan. Pedagogina koin onnistumista, kun ujompi oppilas uskalsi soittaa rohkeasti ja heittäytyi musisoimaan. Seuraavassa linkissä on näyte pianojen improvisaatio äänityksistä 13.2.2021, kolmen soittimen ja neljän soittajan kokoonpanolla tehtiin seuraava improvisaatio ”Vihreä” joka on kuulunut multitaideäyttelyn äänimateriaaliin.

Kuva 3. Gerd Altmann, Pixabay. Haettu 21.3.2021

[Linkki pianoimprovisaatio-osuus taidenäyttelyyn](#) (Tähtinen 2021).

2.6 Multitaidnäyttely

TUNNE-VÄRI-SÄVEL Taidenäyttely järjestettiin 22.1.2021-30.3.2021 Raahe-salin lämpiössä. Taidenäyttelyssä oli Raahe-opiston taiteen perusopetusryhmien töitä sekä Raahen musiikkiopiston projektin instrumenttiryhmien töistä äänitetty jatkuva musiikkivirtaus.

Taidenäyttelyyn oli varattu Raahen koulujen perusopetuksen ryhmille mahdollisuus oman opettajan ohjauksessa tehdä väreihin liittyviä tehtäviä ja oppia musiikista instrumentteihin liittyviä käsitteitä ja sanoja, musiikkivisailun tuotin Kahoot! - tietovisailuna. Korona-ajan takia näitä on jouduttu räätälöimään sopiviksi vallitseviin olosuhteisiin sopeuttaen. Näyttelyssä pystyi käymään luokka kerrallaan varaamalla ajan kulttuuripalveluista.

Kuva 4. Multitaidetapahtuma juliste (Järvelin 2021).

TUNNE-VÄRI-SÄVEL
Multitaideprojekti
22.2.-31.3.2021 Multitaidenäyttely
Raahesalin lämpiö klo 9.00-15.00

3.3.2021 Kerronnallinen
Multitaidekonsertti Raahesali klo 18.00
(poikkeustilanteessa striimattuna)

RAAHEN MUSIIKKIOPISTO

Raahe-opisto

MILTÄ VÄRIT TUNTUVAT? ONKO MUSIIKKI VÄRIÄ?

TUNNE-VÄRI-SÄVEL on alakouluille suunnattu taidenäyttely, johon taiteen perusopetusoppilaat ovat tuottaneet taidetta moniaistillisessa oppimisympäristössä musiikin, kuvan ja tekstiilin keinoin. Kestävää kehitystä ja huomioitu kierrätysmateriaaleja ja digitaalisuutta käyttäen.

Multitaidenäyttelyssä on alakoululaisille suunnattu pieni opetusmateriaalipaketti. Tehtävät käsittelevät hauskaasti väripsykologiaa, opastavat tekemään huomioita värien ominaisuuksista ja puhumaan niistä. Tehtävät opettavat oppilasta havainnoimaan ja vertailemaan värejä. Tehtävien suorittamiseen tarvittavat materiaalit tilataan ennen näyttelyä sähköpostilla. Aikaa per luokka on 45 minuuttia näyttelykiertoon ja tehtävien tekemiseen.

Multitaidenäyttelyyn liittyy myös äänimaisemia ja äänivärejä, jonka ovat improvisoineet Raahen musiikkiopiston oppilaat. Improvisoinnit toistuvat jatkumona taidenäyttelytilassa. Oppilaat pääsevät tunnistamaan soittimia ja äänivärejä visailussa. Tehtävä tehdään Kahoot!-pelinä, jonka voi tilata materiaalitilauksen yhteydessä. Materiaalit lähetetään edellisen viikon torstaina seuraavan viikon näyttelyyn ajan varanneille opettajille.

Iloa ja seikkailumieltä näyttelyyn!

Korona-ajasta johtuen luokka kerrallaan voi vieraila taidenäyttelyssä. Tervetuloa!

Aikavaraukset näyttelyyn sinikka.pollari@raahe.fi

Tilaukset materiaaleista kristiina.tahtinen@raahe.fi tai merja.jarvelin@raahe.fi

Kuva 5. Tiedote kouluille (Tähtinen 2021).

2.7 Multimediakonsertti

Syyslukukaudelta 2020 COVID-19 pandemia rajoitusten vuoksi kevätlukukaudelle 2021 siirtyneen konsertin uudeksi konserttipäiväksi muotoutui 3.3.2021. Raahe-salissa toteutettavaan multitaidekonserttiin kaikki pohjatyö oli valmistunut ajoissa ja kokonaisuus oli valmis esitettäväksi. Aikataulut konsertin harjoituksiin on jaettu ja sovittu kaikkien toimijoiden kanssa.

Alkuperäisestä live-konsertista olemme joutuneet luopumaan pandemiarajoitusten vuoksi. Sekä taidenäyttelyn että konsertin toteutusta on jouduttu viimeisen vuoden aikana suunnittelemaan niin että ne olisi mahdollista toteuttaa rajoitusten puitteissa. Kukaan ei varmaan arvannut 18.3.2020 alkaneiden rajoitusten jatkuvan vielä hyvin pitkään.

Koska tilanne näytti huolestuttavalta 2021 vuoden alkaessa aloimme suunnitella toista toteutustapaa konserttiin. Sovimme Lybeckerin mediapuolen kanssa konsertin taltiointisesta videomuotoisena. Striimausta myös suunniteltiin, mutta totesimme että lopputuloksen kannalta videointi on toimivampi.

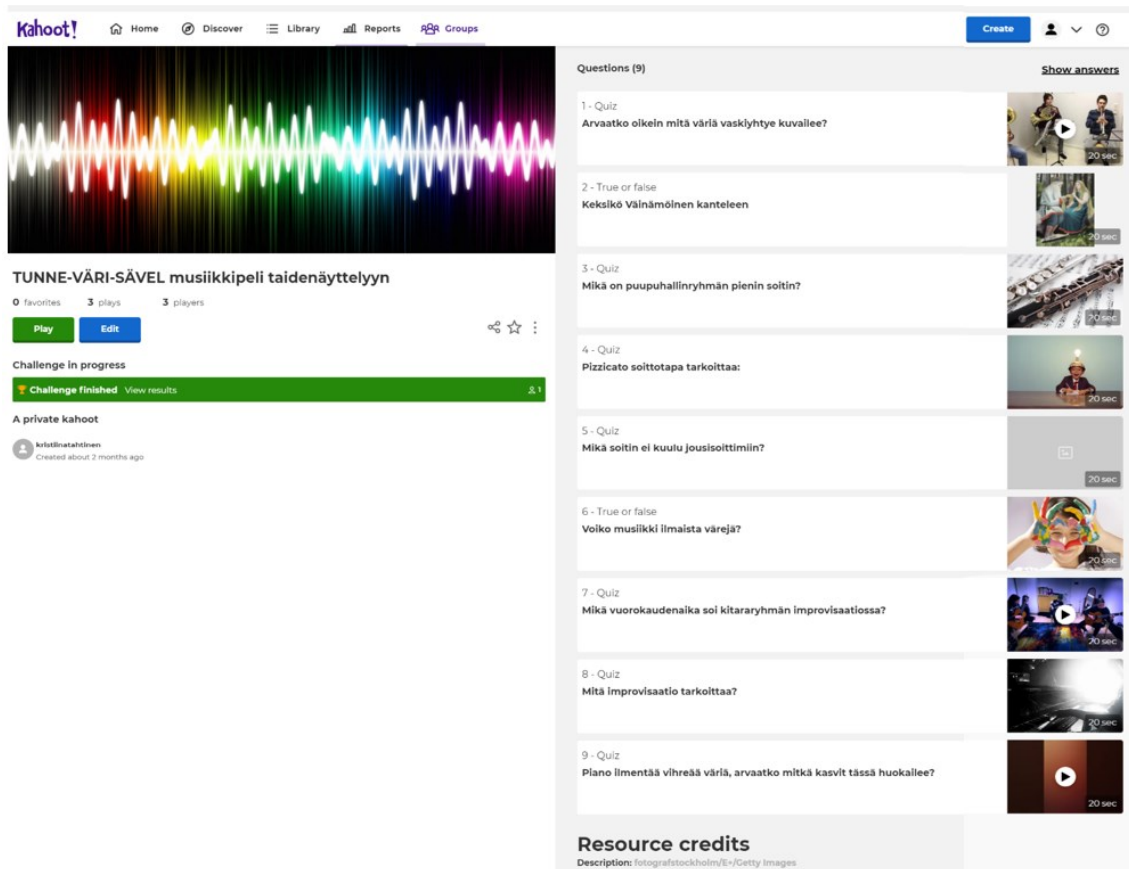
Multimediakonsertti koostuu musiikista, kuvista, videoleikkeistä, värivaloista ja äänimaisemista ja sadusta. Konsertissa improvisaatiot esitetään livenä ja äänimaisemia tuotetaan sekä tallenteena että livenä konsertissa.

- Sadun kertoo Kristiina Tähtinen, esitystilanteessa hän voi myös ohjata oppilasryhmiä lavatilanteessa.
- Konsertin ääni- ja valotekniikasta tuottaa Raahe-salin ääni- ja valomestari Jari Roukala.
- Kuva- ja videomateriaalin toteuttaa Merja Järvelin Lybeckerin kuvataide opiskelijan kanssa.
- Musiikista vastaavat Raahen musiikkiopiston oppilaat yhdessä opettajiensa kanssa.
- Tallentamisen tuottaa Lybeckerin tapahtumatekniikan opiskelijoiden NY-ryhmä opettajansa ohjauksessa.

COVID-19-pandemiatilanteen kehittyessä sain projektivastaavana esimieheiltäni viestin 26.2.2021, että tallentamista ei voida toteuttaa suunnitellusti 3.3.2021 tämä oli kova isku projektille. Sisä- ja ulkotiloissa tapahtuvien yleisötilaisuuksien osallistujamäärä rajattiin 6 henkilöön aluehallintoviraston päätöksellä juuri tällöin, konsertti- ja videointitoiminta Raahe-salilla laskettiin yleisötilaisuuksien joukkoon.

2.8 Tehtäväseikkailu ja Kahoot!-peli ryhmille

Taidenäyttelyyn tuotettiin alakouluryhmille tehtäväpaketti väreistä ja Kahoot!-peli musiikkiin. Näitä opettajat pystyivät tilaamaan ennakkoon sähköpostiinsa ennen luokan tuomista multimedianaäyttelyyn. Väreihin liittyvät materiaalit valmisti kuvataideopettaja Raahen opistolta ja Kahoot!-pelin tein musiikin osalta. Perusopetuksen opettajat saivat taidenäyttelyn tehtäväpaketista ja pelistä sisältöjä myös luokkansa taideaineopetukseen halutessaan.

The screenshot shows the Kahoot! interface for a quiz titled "TUNNE-VÄRI-SÄVEL musiikkipeli taidenäyttelyyn". The quiz is currently in progress, and the challenge has been finished. The interface displays a list of 9 questions, each with a corresponding image and a 20-second timer. The questions are:

- 1 - Quiz: Arvaatko oikein mitä väriä vaskiyhtye kuvalllee?
- 2 - True or false: Kekskö Väinämöinen kanteleen
- 3 - Quiz: Mikä on puupuhallinryhmän pienin soitin?
- 4 - Quiz: Pizzicato soitotapa tarkoittaa:
- 5 - Quiz: Mika soitin ei kuulu jousisoittimiin?
- 6 - True or false: Voiko musiikki ilmaista värejä?
- 7 - Quiz: Mikä vuorokaudenaika soi kitararyhmän improvisaatiossa?
- 8 - Quiz: Mitä improvisaatio tarkoittaa?
- 9 - Quiz: Plano ilmentää vihreää väriä, arvaatko mitkä kasvit tässä huokallee?

The interface also shows a "Resource credits" section at the bottom, with the description: "Description: fotografstockholm/Le-/Getty Images".

Kuva 6. Kahoot!-peli (Tähtinen 2021).

3 HAASTATTELUT

Haastattelumetodina on käytetty laadullista eli kvalitatiivista teemahaastattelua digitalisaation haastatteluissa. Haastateltavat, jotka valikoituivat haastateltaviksi teemaan ” Digitaalisten palveluiden uudet mahdollisuudet kulttuuripalvelujen kentällä” olivat tuottajia, esimiehiä, opettajia ja palveluiden käyttäjiä. Tästä suuremmasta haastattelukokonaisuudesta olen opinnäytteessäni analysoinut esimies, opettaja ja tuottajanäkökulmasta. Haastattelututkimus on tuotettu ePooki-artikkeliin kulttuurin ja luovan talouden kulttuurituottamisen ominaispiirteet opintojaksolla. Työryhmä koostui eri alojen asiantuntijoista.

Toisessa haastattelussa kartoitin opettajien käyttäjäkokemuksia digitaalisten työkalujen haasteista ja hyödyistä. Opettajien mielipiteitä ja kokemuksia yhteistyöstä olen selvittänyt myös haastatteluissa. Haastatteluissa käytin puolistrukturoitua tapaushaastattelua, jossa halusin saada vastauksia käyttäjäkokemuksista digitaalisten alustojen käytöstä sekä kokemuksia yhteistyön laadusta lisätyökalujen kanssa. Case ”TUNNE-VÄRI-SÄVEL” -multimediaprojekti.

Projektivastaavana olen saanut paljon empiiristä tietoa digitaalisten palveluiden käytöstä projektin aikana. Haastatteluiden, yhteistyön ja myös omien käyttökokemuksien näkökulmasta olen kerännyt jatkokehitystyötä varten tutkimustietoa.

3.1 Digitaalisten palvelujen uudet mahdollisuudet kulttuuripalvelujen kentällä

Kysymysten suunnittelussa mietin ensin mihin kysymyksiin haluan vastauksia oman toimialani näkökulmasta ennen kuin vein kyselytiedoston ePooki artikkelityöryhmään. Artikkelityöryhmän kokouksessa kokosimme kysymyspaketin haluamamme kyselykokonaisuuden. Kysymykset löytyvät liitteestä 1.

Artikkelityöryhmässä totesimme, että samantyyppisillä kysymyksillä saisimme haastateltavilta eri näkökulmista arvokkaita tietoja aihealueesta. Esimies- ja käyttäjäkyselyt modifioitiin kyselyryhmään sopivaksi. Opettaja- ja tuottajanäkökuumiin kysyttiin samat kysymykset niin että opettaja ja tuottaja sanaa vaihdettiin kysymysasettelussa ryhmään sopivaksi.

3.1.1 Esimiesnäkökulma

Esimieshaastatteluissa ilmeni, että Raahen musiikkiopistossa ja Raahe-opistossa digitaalisia työkaluja on hyödynnetty heti poikkeustilan alkaessa ja jo aiemminkin. Opetus- ja kokoustekniikassa käytetyt sovellukset olivat kummassakin oppilaitoksessa omansa soveltuen työn luonteeseen ja opetussuunnitelmiin. Haastattelun kysymykset löytyvät liitteestä 1.

Raahen musiikkiopiston henkilökunta otti opetus- ja kokouspalvelut käyttöön sujuvasti, henkilökunnalla oli eritasoisia digitaatioita jo ennen korona-ajan poikkeustilan alkamista keväällä 18.3.2020. Opetuksessa käytettiin Google duo-, Zoom- ja Padlet alustoja sekä kokouksissa Teamsiä. Opettajat saivat käyttöönotossa opastusta kirjallisten ohjeiden ja etäneuvonnan välityksellä tarvittaessa. Opettajilla on ollut jo aiemmin käytössä iPadit, joiden nettiyhteyttä lisättiin etäopetukseen siirryttäessä. Opettajat käyttivät myös muita laitteita, esimerkiksi omia älykännyköitä tarvittaessa.

Raahe-opiston henkilökuntaa sekä asiakkaita on koulutettu Digita hankkeen avulla. Digittää-hanke on Meri-Pohjolan alueella toimiva hanke, jonka tarkoituksena on lisätä maakuntien asukkaiden perus- ja digitaatioita. Kuva- ja tekstiilin taiteen perusopetuksen ryhmiä etäopetettiin Raahen kouluissa käytössä olevan Google Classroomin avulla ja kokouksissa käytettiin Teamsiä.

Raahe-opistossa oli pulaa osaamisesta ja välineistä. Koronasta johtuvasta poikkeustilasta Raahen kaupungissa käytiin yt-neuvotteluja ja Raahe-opiston tuntiopettajista suuri osa lomautettiin loppukevääksi eikä kurssit toteutuneet tällä ajalla. Opiston virka- ja päätoimiset opettajat sekä kansliahenkilökunta jatkoivat töissä normaalisti yhteensä kuusi henkilöä. Opiston kurssitarjonnasta johtuen suurin osa opettajista (70-100) on tuntiopettajia pienellä tuntimäärällä. Raahen musiikkiopiston henkilökuntaa ei lomautettu kevään yt-neuvotteluissa.

Digitaaliset työkalut, joita käytettiin ja käytetään edelleen, on Raahen kaupungin tarjoamat Microsoftin alustat sekä ilmaiset Google-sovellukset. Erillisiä lisenssejä (esim. Zoom) ei ole ostettu.

Musiikkiopiston toiminnassa opetus järjestyi 100%, mutta konserttitoimintaa ei keväällä pystytty järjestämään. Joitakin tilausesityksiä videoitiin ja näitä esitettiin sitten esim. 2-asteen kevätkuullassa. Opetussuunnitelma toteutui opetuksen osalta mutta lähes kaikki suoritukset instrumenttiopinnoissa siirtyivät syyslukukaudelle korona rajoitusten vuoksi.

Raahe-opistossa opetussuunnitelmaa kyettiin toteuttamaan jossain määrin luovasti, huomioiden sen, että perheitä ei haluttu rasittaa liikaa koska oli haastetta sekä laitteiden että ajan kanssa. Hybridi-mallia on kokeiltu myös esim. riskiryhmään kuuluva on voinut osallistua tunneille etänä.

Kummassakin opistossa on resurssit etäopetuksen järjestämiseen jatkossakin. Raahe-opiston kurssitarjontaan lisätään etäopetusta ja verkkokursseja. Saavutettavuutta mietitään ja sitä pyritään näillä toimilla lisäämään. Opisto tarvitsee läppäreitä käyttöönsä lisää. Yhteiskäytössä olevista opetustiloista esim. Saloisten uudessa yläkoulussa on luokkatiloissa modernit uudet laitteet mm. videotykit, joita käytetään opetuksessa jatkossa. Raahen musiikkiopistolla suunnitellaan hankerahoituksen puitteissa hankkia konserttien tallentamiseen laadukas videokuvaukskalusto.

Esimiehiltä kysyttiin minkälaista palautetta asiakas- ja sidosryhmiltä tuli. Musiikkiopistolle oli tullut myönteistä palautetta siitä, että toimintaa on kyetty ylläpitämään ja opetusta jatkamaan. Perheet kokivat tärkeäksi että lapsen/nuoren harrastus jatkui myös etäaikana. Raahe-opistolle oli tullut vähän palautetta mutta toiveita koulutuksesta monilta tahoilta.

Viimeisenä kysyttiin, onko digitaalisten palveluiden lisääminen innovoinut jotain uutta oppilaitoksiin. Hybridi- ja virtuaaliopetusmahdollisuuksien monipuolistamista kartoitetaan kummassakin opistossa. Virtuaaliopetus on tuonut paljon nuoria Raahe-opiston piiriin. Raahen musiikkiopistossa digitaalisilla työkaluilla aiotaan laajentaa toimintaa monipuolisemmaksi.

Raahen musiikkiopiston käytössä on ollut monipuolisesti digitaalisia sovelluksia ja alustoja, joiden avulla opetusta on voitu muunnella tarpeen mukaan etä- ja lähiopetuksessa. Etäopetus on koettu haastattelujen perusteella toimivaksi, työn määrä ei ole kohtuuttomasti lisääntynyt ja opettajat pystyivät toteuttamaan opetussuunnitelman mukaista opetusta myös etänä. Ainoastaan ryhmäopetus ja esiintymiset olivat tauolla. Kuitenkin etäopetus on kalpea versio musiikin ilosta ja voimasta mikä tapahtuu lähiopetuksen parissa.

Raahe-opiston taiteen perusopetus on edelleen ollut vaikeuksissa etäopetuksen järjestämisessä. Syyslukukaudella oli siirtyminen jälleen etäopetukseen joulukuun alusta loppuvuodeksi. Raahe-opisto sulki ovensa muutaman viikon etuajassa ja välttivät näin etäopetukseen siirtymisen. Kuva- ja tekstiilityön taiteen perusopetuksen kevätlukukausi alkoi viikkoa myöhemmin, kun rajoituksia purettiin ja pystyttiin siirtymään takaisin lähiopetukseen.

Opettaja lehdessä nr 2 29.1.2021 ajankohtaista osiossa viitattiin oaj.fi 18.1.2021 julkaisuun, jossa kerrottiin poikkeusolojen lomautuksista ja työn kuormittavuudesta. Taiteen perusopetuksessa ryhmäopetus on näiden tietojen mukaan haastavampaa saada toimimaan. Kirjoittajan huomio on, että perusopetuksessa käytetty Google Classroom ei ole toimivin yhteys kuva- ja tekstiilopetuksen toteutusalueena.

Musiikkiopistossa ensimmäinen työviikko toteutettiin etänä, jonka jälkeen koronarajoitusten mukaisesti yksilöopetusta voitiin järjestää lähiopetuksessa. Ryhmäaineet siirtyivät lähiopetukseen tammikuun 2021 puolen välin jälkeen.

3.1.2 Opettajanäkökulma

Kysymykset seuraavaan haastatteluun löytyvät liitteestä 2.

Opettajille digiloikka poikkeustilan alkaessa antoi paljon eri mahdollisuuksia toteuttaa etäopetusta. Eri sovelluksia ja alustoja kuten Google duo, Zoom, Google Classroom, YouTube, Padlet, WhatsApp, Facebook, video, äänitiedostot ja blogia on käytetty opetuksessa ja käytetään edelleen tarvittaessa. Musiikkiopiston oppilaat käyttivät myös kaiuttimia ja karaoketaustanauhoja popjazz-opetuksen tunneilla. Taustanauhat on opettaja kokenut hyväksi ja niitä käytetään osittain myös lähioppitunneilla, jos säestäjää ei ole käytössä. Kuvataideopetuksessa kartoittaa opettaja mm. animaatioiden tekemiseen tarkoitettua ilmaisia kuvantekoaalustoja, joita nuoret käyttävät mielellään.

Taideaineiden opiskelussa on mukana paljon sosiaalista vuorovaikutusta, joka ei toteudu etäopetuksessa, tämä koettiin puutteena kummassakin opistossa. Kuitenkin juuri ryhmäopetuksessa toimiva sovellus on elintärkeä, opettajan ”läsnäolo” on oppilaille yhtä tärkeää kuin yksilöopetuksessakin. Tämä ilmeni siten että oppilaat eivät osallistuneet Google Classroomissa tunneille.

Musiikkiesityksiä ja näyttelyitä on videoitu ja kuvattu ilman yleisöä. Näitä on julkaistu eri kanavissa YouTubeissa, Facebookissa, Instagramissa ja blogina. Tulevana talvena Raahe-opisto tuottaa digitaalisen joulukalenterin, jossa luukkujen takaa löytyy kuorojen laulamia joululauluja. Virtuaalinen taidenäyttely on jo toteutettu sekä taiteen perusopetuksen että Raahe-opiston puolella blogissa. Musiikkiopistolla etäkonserttien järjestämiseen tarvitaan lisää opastusta ja konserttien järjestäminen myös etänä koetaan jatkossa tarpeelliseksi. Syksyllä 2020 Raahen musiikkiopisto osallistui

Nuori soittaa! tapahtumaan Lybeckerin mediapuolen kanssa yhteistuotetulla videolla, joka esitettiin myös striimattuna konserttina.

Musiikkiopiston taiteen laajan opetuksen järjestämisessä internet yhteydet ovat toimineet aika hyvin. Kokemuksellista tietoa on karttunut etäopetuksen aikana, hyvillä laitteilla ja isommalla nettipaikella yhteydet toimivat paremmin. Taiteen perusopetuksen kuva- ja tekstiili opetuksessa ei suoraa vuorovaikutusta ollut. Google Classroomissa reaaliaikainen dialogi ei toteutunut opettajan ja ryhmän välillä. Opettajat pohtivat olisiko jokin muu sovellus ollut parempi. WhatsAppia käyttivät lähinnä vähän vanhemmat oppilaat, joilla vuoropuhelu opettajan kanssa sujui kysellen. Netissä on tänä päivänä runsaasti valmiita ohjeita, joita voi käyttää opetuksessa. Vaikka valmista materiaalia löytyy, kokivat opettajat opetusmateriaalien tuottaminen pääosin itse tärkeäksi. Tällöin opettajan oma perusosa pääsee opetuksessa paremmin esille.

Henkilökunnan keskinäisissä toiminnoissa kokouksissa ja työryhmissä on ollut käytössä Teams-, Meet-, blogi- ja WhatsApp-sovellukset.

Musiikkiopistolla palautetta saatiin siitä, että oppilaat ja vanhemmat olivat tosi tyytyväisiä siihen, että tunnit eivät keskeytyneet ja opettajaa näki säännöllisesti. Vuorovaikutusta oppilaan ja opettajan välillä oli myös videotallenteiden välityksellä opetuksen lisäksi. Äänenlaatu on parempi videotallenteissa kuin etäyhteyssovelluksissa.

Taiteen perusopetuksen puolella palautetta ei tullut paljoa. Vanhemmat pahoittelivat, kun kotona ei aina pystytty tekemään tehtäviä eivätkä yhteydet ollut käytettävissä. Oppilaat eivät välttämättä osanneet esim. palauttaa tehtäviä Classroomissa opettajalle. Vertaisoppiminen ja arvioiminen on lapsille tärkeää, se että oman työn saa näyttää kaverille ja saa nähdä muiden töitä. Palautteen saaminen on lapsille merkittävää.

Musiikkiopiston puolella koettiin, että työaika ei merkittävästi lisääntynyt alkuhässäkän jälkeen. Jonkin verran opetusjärjestelyitä joutui tekemään eri tavalla kuin lähiopetuksessa, esim. videoiden äänittäminen kuunteleminen ja palautteiden tekemiseen meni jonkin verran enemmän aikaa kuin lähiopetuksessa.

Taiteen perusopetuksen puolella opetuksen suunnitteluun, nettinäyttelyiden järjestämiseen ja opetusvideoiden tekemiseen meni paljon aikaa. Uusien asioiden haltuunottoon koettiin myös menevän runsaasti aikaa esim. Teams-koulutukset.

Opettajilta kysyttiin myös mitä digipalveluita aikovat käyttää myös jatkossa, vaikka ei olisi rajoitteita. Etätuntien pitoon Google Duo, Google Classroomia, YouTubea ja nettipalveluita, ylipäätänsä netin käyttöä aiotaan lisätä. Kuva- ja tekstiilipuolen opetuksessa haasteena on haptisuus, jossa materiaalien käsittely ja kokeilu ei onnistu etänä. Haptinen on havaintopsykologinen termi, jolla tarkoitetaan kolmiulotteisen kohteen hahmottamisen tapaa koskettelemalla eli tunnustelemalla (Wikipedia, haettu 13.3.2021).

Opettajat ovat myönteisiä uusia kanavia kohtaan, esimerkiksi etäkoulutusta toivottiin, jos sellaista järjestettäisiin. Nettipohjaisten kuvantekoaalustojen käyttöä aiotaan lisätä (Artikkeli, Raahen musiikkipisto. Opettajahaastattelu 13.10.2020).

Summa summarum, digiloikka koronan alussa on poikunut myös paljon hyvää. Opettajille on kertynyt paljon uutta osaamista digitaalisuudesta ja opetustunneista etänä. (Artikkeli: Digitaalisten palvelujen uudet mahdollisuudet kulttuuripalvelujen kentällä)

3.1.3 Tuottajanäkökulma

Tapahtumatuotannossa kaikki muuttui, kun pandemian poikkeustilalaki esti lähituottamisen. Palveluntarjoajat joutuivat nopeasti muuttamaan toimintojaan. Mukaan tuli sekä ilmaisia että maksullisia toimintoja. Myytävät striimit olivat yksi kanava tuottaa palveluja. Tapahtumatuottajan tuotesisältö määrittelee myös sen, onko mahdollista tuottaa maksullisia striimauksia. Haastattelun kysymykset liitteessä 2.

Raahen Tapahtumatalo, jossa käy esiintymässä valtakunnan laajuudelta eri artisteja, teatteri- ja tanssi taiteilijoita, eri orkestereita ja luennoitsijoita oli mahdottoman edessä, keikat peruttiin eikä niitä toteutettu ollenkaan. Orkesterit myyvät omat striimauksensa samoin kuin useat artistit, heillä on vuorostaan yhteistyö studioihin, joissa striimaaminen onnistuu hyvin. Kuluneen vuoden aikana on syntynyt uusia liikeideoita liittyen keikkojen ja tapahtumien myymiseen suoratoistona.

Esitysten tuottaminen on yksi osa taiteen perusopetuksen tuloksia. Konsertoiminen, näyttelyt, projektit, pajapäivät, katselmukset, kilpailut, kurssit ja tilausesitykset ovat jatkuvaa toimintaa taiteen opetuksessa. Tämän projektin näkökulmasta näkyväksi tuominen on lisännyt haastetta tuottamiseen. THL:n rajoitukset ja suositukset ovat COVID-19 pandemian aikana vaikuttaneet voimakkaasti esittävän taiteen esityksiin järjestämiskielloilla ja kokoontumisrajoituksilla.

Tämä on asettanut myös TUNNE-VÄRI-SÄVEL multimediaprojektiin haasteita. Kertaalleen siirretty tapahtuma oli kuitenkin toteutumassa tälle keväälle rajoitusten puitteissa. 28.2.2021 saakka kestävä tilaisuuksien järjestämiskieltoon toivottiin helpotuksia. 3.3.2021 suunniteltua multitaidekonserttia ei voitu esittää striimattuna, koska kokoontumisrajoitukset estivät sen eikä striimausta voitu tehdä. Oli hyvin todennäköistä, että suuria yleisötapahtumia ei Suomessa vielä maaliskuussa pidetä. Striimaamisen hieno puoli on järjestäjän taholta se, että se voi tavoittaa suuremman yleisön kuin live konserttina, mutta kokoontumisrajoitukset estivät tällä kertaa toteuttamisen.

ePookin artikkeliryhmässä haastattelin Raahelaisen Tapahtumatalo Raahen tuottajaa ja lipunmyynnistä vastaavaa henkilöä. Haastateltavat kertoivat, miten pandemia on vaikuttanut paikkakunnan suurimman tapahtumajärjestäjän tapahtumatuotantoon. Aiemman olemassa oleva digitaalisuus valjastettiin nopeasti käyttöön. Tapahtumatuotannossa digitaalisia järjestelmiä on ollut käytössä jo ennen kevättä 2020 muun muassa lipunmyynnin ja etäkokoustekniikan osalta.

Kevään koronarajoitteiden vuoksi tapahtumien järjestämisessä tuli hyödyntää nopealla omaksumisajalla aiempaa enemmän digitaalisuutta. Tuottaja kertoi ostavansa osan palveluista ulkopuoliselta palveluntarjoajalta, sillä heillä itsellään ei ollut kokemusta livestriimauksesta eikä kalustoa striimauksen järjestämiseen. Haastattelussa nousi esille käytettävissä olevien resurssien puute, jolla oli vaikutusta tapahtumien järjestämiseen.

Digitaalisten kulttuuritapahtumien tuottaminen sujui hyvin ulkopuolisen palveluntarjoajan ansiosta, mutta striimauksien aikana kohdattiin myös ongelmia palvelunestohyökkäyksen ja häiriköinnin kanssa. Haastattelussa ilmeni, että jatkossa verkossa julkaistavien tapahtumien järjestäminen tulee olemaan työmäärältään helpompaa, koska niiden järjestämisestä on jo kokemusta. Resursseja kunnallisella rahoituksella toimivalla Tapahtumatalo Raahella ei ollut tavallista enempää, vaan virtuaalitoiminnot piti pysyä saman budjetin sisällä.

Haastateltava vt. tuottaja huomautti, että koska suurin osa talon omista tapahtumista oli jouduttu perumaan pandemian vuoksi, oli taloudellisesti mahdollista järjestää striimattuja tapahtumia. Paikkakunnalle merkittävä Pekan päivät ovat saaneet osakseen paljon kiitosta ja huomiota. Tapahtuma onnistui hienosti striimattuna ja sillä oli seuraajia ympäri maailmaa.

Tapahtumatuotannossa yleisön saaminen maksettujen striimauksien asiakkaisiksi on suuri haaste, koska netissä on paljon tarjontaa ja joutuu globaaliin kilpailuun muiden järjestäjien kanssa. Isoilla-konserttitaloilla ja orkestereilla on suuremman mittakaavan budjetit käytössään, jolloin näkyvyyden saavuttaminen onnistuu paremmin. Pienet toimijat hukkuvat helposti massaan. Tässä onkin paikkakunnalle ajattelunaihetta, miten kohdennettua markkinointia pystyy lisäämään niin että kohdeyleisö saavutettaisiin. (Tapahtumatalo Raahe. Tuottaja. Tuottajahaastattelu 7.10.2020.)

Digiaika vaatii myös osaamista digimarkkinoinnin ja myynnin osalta järjestämisen lisäksi. Raahessa on otettu juuri käyttöön tiketti.fi myyntialusta, jolla pystyy järjestämään lipunmyynnin myös striimattuihin konsertteihin ja tapahtumiin (Tapahtumatalo Raahe. Lipunmyynti. Tuottajahaastattelu 7.10.2020).

Voittoa tavoittelemattomien toimijoiden johon Raahen musiikkiopisto ja Raahe-opiston taiteen perusopetus kuuluu, striimaamiseen pitää löytyä oppilaitoksen budjetista kustannuspaikka, josta tämä voidaan maksaa. Tuleekin mieleen, että tämä on yksi asioista joita tulisi kehittää ja visioda eteenpäin koska suurella todennäköisyydellä covid-19 tyyppiset pandemiat voi toistua mutta olisi väestön toimivuuden ja terveyden kannalta tärkeää että yhteiskunnassa voidaan tuottaa kulttuuria, ope-
tusta, yritystoimintaa- ja terveyspalveluita.

Tuottajan mukaan digitaalisia palveluita tullaan hyödyntämään tulevaisuudessa enemmän ja niiden tarkoituksena on täydentää olemassa olevia palveluita. Digitaaliseen tarjontaan vaikuttaa kuitenkin käytettävissä olevan rahan määrä. Jatkossa on mahdollista toteuttaa tapahtumia myös ns. hybridimallilla, jossa fokus säilyy fyysisessä palvelussa, mutta osa palveluista tuotetaan digitaalisesti. Voi todeta, että kevät 2020 on ollut harjoituksena siitä, kuinka digitaalisia palveluja voidaan hyödyntää kulttuurituotannossa (Tapahtumatalo Raahe. Tuottaja. Tuottajahaastattelu 7.10.2020).

3.2 Opettaja haastattelut projektin valmistuessa

Toisen haastattelun tavoite oli tehdä näkyväksi projektissa mukana olevien opettajien kokemuksia hyvistä yhteistyökäytännöistä ja käyttäjäkokemuksia digitaalisista työkalujen haasteista ja hyödyistä. Haastattelut toteutettiin puolistrukturoituna tapaushaastatteluina. Haastateltavat ovat projektissa mukana olevia Raahen musiikkiopiston opettajia, joista haastattelin 50% saadakseni tutkimustuloksiin luotettavaa tietoa. Valikoin haastateltavat opettajat siten, että mukana on eri instrumenttiryhmien edustajia, joilla on eri työura- ja koulutustaustoja.

Haastattelussa kysymykset oli asetettu kahteen laajuuteen, sisäiseen ja toisten toimijoiden kanssa tapahtuvaan yhteistyöhön. Kysymyksiä esitettiin yhteistyöstä, laitteista, toimivuudesta, huomioista ja kehitysehdotuksista.

3.3 Opettajien näkemyksiä yhteistyöstä ja sovelluksista projektissa

Seuraavan materiaalin haastattelukysymykset löytyvät eriteltyinä liitteessä 3.

Kysymykseen miten opettajat kokivat yhteistyön toteutuneen musiikkiopistossa kuin yhteistyössä toisen toimijan kanssa haastateltavat vastasivat seuraavasti: Opettajat kokivat, että yhteistyö omassa organisaatiossa oli sujunut hyvin. Se että opettajien keskinäinen vuorovaikutus jäi vähäiseksi projektin improvisaatioiden tuottamisessa, oli osittain rajoituksista johtuvaa. Yhteistunteja olisi toivottu enemmän ja niitä pystyttiin toteuttamaan vain oman ryhmän kanssa.

Tässä projektissa improvisaatiot toteutettiin instrumenttiryhmittäin. Jos eri instrumentit olisivat keskenään improvisoineet, olisi yhteistyötä tässä asiassa voinut olla enemmän. Kaikissa vastauksissa kuitenkin nousi esille, että COVID-19 rajoituksista johtuen, ei useampien oppilaiden ryhmätunteja omissa luokissa ollut mahdollisuutta järjestää.

Aikatauluissa olisi ollut hyvä olla projektitunteja enemmän kommentoivat opettajat. Luokan perustoiminnot esimerkiksi instrumenttiopintojen eri tasojen suoritusten harjoitusten järjestäminen oli tuottanut joillekin haasteita projektin aikana. Opettajia oli ohjeistettu, että improvisaatioita saa ja voi opettaa kamarimusiikkitunneilla, omilla soittotunneilla ja osalla myös säestystunneilla. Käytännön tasolla suunnittelu oli kuitenkin ollut haastavaa osalle.

Toisen oppilaitoksen kanssa tehtävä yhteistyö katsottiin tarpeelliseksi ja erittäin tervetulleeksi. Mie-
lipiteissä verkostoituminen, yhdessä tekeminen, kokoustaminen, yhteiset näyttelyt ja konsertit kat-
sottiin vahvistavaksi elementiksi. Opettajat olisivat toivoneet enemmän yhteisiä kokouksia ja yh-
dessä pohdintaa, vallitseva pandemiatilanne esti lähityöskentelyn yhdessä ja yhteistoimintapäivien
järjestämisen. Kokoukset olivat lähes poikkeuksetta etänä alkua ja ihan viimeistä yhteiskokousta
lukuun ottamatta.

Opettajien kynnys ottaa yhteyttä omaa väriä edustavaan toisen oppilaitoksen opettajaan oli korkea
eikä tällaista luontevaa yhteydenpitoa tapahtunut. Tämä olisi vaatinut opettajilta lukujärjestyksiin
pieniä muutoksia, jotka eivät välttämättä ole mitenkään helppoja järjestää ryhmäopetuksessa.

Padlet alustaa pidettiin ideatasolla hyvänä mutta käyttöarvoa pidettiin tässä projektissa aika pie-
nenä, koska opettajat tallensivat projektin aikana vain muutamia tuotoksia luokistaan. Vertaistu-
kena kanava ei toiminut mitenkään erityisen hyvin, koska projektin aikana uudelleen tallennuksia
luokista ei tullut paljoakaan. Käyttöä olisi ollut enemmän, jos tallentamisia olisi tapahtunut koko
projektin ajan, töiden edistyessä.

COVID-19 pandemia on rajoittanut paljon luokkatyöskentelyä, se koettiin raskaana. Suora kontakti
olisi toiminut paremmin. Joidenkin mielestä luovaa yhdessä tehtävää työtä on vaikeampaa tuottaa
etänä. Haastatteluissa myös luokkatyöhön olisi toivottu yhteistyötä enemmän.

Projektin improvisaatiot äänitettiin Lybeckerin mediakeskuksen NY-ryhmän kanssa. Äänityksiin
opettajat olisivat toivoneet enemmän yhteistyötä äänittäjien kanssa, sekä varsinaiseen äänityshet-
keen että äänen jälkikäsitteilyyn. Ennakkoon olin tiedustellut opettajilta mikrofoneista ja toiveista
minkä tyyppisillä mikityksillä haluaisivat oman ryhmänsä äänityksen hoidettavan. Yhteispalaverissa
Teamsissa Lybeckerin mediapuolen tapahtumatekniikkaa opettavan ja NY-ryhmän vastuu oppilaan
kanssa sovimme äänityksistä ja sen yksityiskohdista. Äänentoistossa käytettävään laitteiston mää-
rään vaikutti kustannussopimus, jonka rehtori oli ennakkoon sopinut.

Äänitykset onnistuivat olosuhteisiin nähden hyvin. Opettajat olisivat halunneet äänitystilanteessa
kuunnella äänityksiä ja valita sen perusteella käytettävän materiaalin. Äänen jälkikäsitteily toteutui
suhteellisen hyvin, kuitenkin juuri jotkin soittimen äänet, jotka opettaja olisi halunnut kuuluviin oli
editoitu pois valmiista tuotoksesta.

Selvitin myös, minkälaisille asioille projektissa mukana olleet opettajat olisivat halunneet huomiotavan paremmin niin omassa kuin yhteistyöorganisaation kanssa. Kommentteja tuli siitä, että toivottiin enemmän avointa prosessin esittelyä jo rohkeasti aiheitasolla, jolloin toinen opettaja voi saada näkökulmaa omaan työskentelyynsä oppilaitoksen sisällä. Myös se, että aikaa on yleensä niin vähän, että yhteydenpidossa korostuu ulkomusiikilliset asiat kuten aikataulut ja muut seikat. Yhteistyöhön toivottiin enemmän aikaa, jossa pureudutaan aiheeseen niin, että se vaikuttaisi sisältöihin enemmän. Joku toivoi myös, että esimies olisi huomionut projektia paremmin, ja että se olisi saanut näkyvyyttä oppilaitoksen sisällä esimerkiksi kokouksissa.

Yhteistyöstä toisten toimijoiden kanssa pidettiin, esimerkiksi kun opettaja latsi Padlet alustalle musiikkia niin toisen oppilaitoksen opettaja kommentoi tykkäyksillä ja palautteen saaminen oman organisaation ulkopuolelta tuntui hyvältä. Oli mielenkiintoista, kun samoihin tunteisiin ja muihin elementteihin liitettiin toinen taidemuoto ja tästä syntyi improvisaatioita.

Jatkossa opettajat toivoivat, että voisivat koota pidemmällä olevien oppilaiden ryhmiä, jossa on mukana esimerkiksi musiikin ja kuvataiteen oppilaita. Osasta opettajia olisi hedelmällistä laittaa oppilaat miettimään sisältöpuolta keskenään ja opettajan rooli olisi silloin enemmän kannustava ja tarvittaessa ohjaava.

Äänityksistä oli opettajilla ja projektivastaavalla rehtorin luoma kuva ammattitaitoisista toimijoista. Äänitystilanteessa opettajia hämmensi, että paikalle saapui henkilöitä, joilta puuttui lähes kokonaan kokemus asiakastyöstä. Lybeckerin mediapuolen vastaava opettaja ei osallistunut äänityksiin eikä näin ollen ollut ohjaamassa tulevia ammattilaisia. Äänitykset tehtiin kaikille soittimille samoilla säädoillä, tämä ihmetytti instrumenttipuolen opettajia. Suurimmalla osalla musiikkiopiston opettajia on kokemusta studiotyöskentelystä ja äänitysten toteutus koettiin problemaattisena. Esille nostettiin mikrofoniin käyttö, editointimahdollisuudet, kuunteleminen, tallennus ja mahdollisuus vaikuttaa omaan äänitykseen. Positiivisena nostettiin esille, että oli ulkopuolinen toimija äänittäjänä.

Opettajat vastasivat kysymykseen Padlet alustan käytöstä projektin aikana, että lähes kaikki olivat jonkin verran katsoneet kuvia oppilaidensa kanssa. Yhdellä opettajalla oli ollut ongelmia, hän ei ollut osannut käyttää Padlet alustaa kuin vasta projektin loppupuolella. Toisten luokkien improvisaatioita eivät kaikki olleet kuunnelleet, koettiin että se vie yhteistuntiaikaa liikaa.

Kysyin opettajilta, oliko asioita, jotka eivät toimineet projektissa. Tähän opettajat vastasivat, että pitkään kestäneessä projektissa oli välillä tyhjäkäyntiä ja lopputähtäin hämärtäi välillä. Projektin toiminta-aika pidentyi puolella vuodella pandemiatilanteen vallitessa. 16.9.2020 projektitiimin kokouksessa rehtori kävi kertomassa opettajille, miten tunteja saa projektissa käyttää ja mihin kukin keskittyy. Tämä aiheutti pitkällä aikavälillä huolta siitä mitä saa ja mitä ei saa tehdä. Aikataulutaminen vaikutti moneen asiaan ja opettajat olisivat toivoneet enemmän vaikutusmahdollisuuksia tähän. Koettiin että toisen oppilaitoksen opettajat olivat paremmin kartalla.

Normaalitilanteessa pajat ja muu yhteistyö olisi tuonut runsaasti lisää yhteistyötä uutta ulottuvuutta projektissa. Pandemiasta johtuvalle viivästymiselle ei kukaan voinut mitään, se oli kuitenkin ongelmallista opetuksen ja projektin näkökulmasta. Periodijakso pitkittyi huomattavasti projektissa mukana olevilla oppilailla.

Äänittäminen koettiin Lybeckerin opiston puolelta epäammattimaisesti hoidetuksi opettajien taholta. Esille nousi tekninen osaamattomuus äänittäjäryhmässä. Koettiin että äänittäjätaholla ei ollut kokemusta esimerkiksi moniraita- tai audio interface -ohjelmista.

Digitaalisten työkalujen käytöstä yksi opettajista koki, että olisi tarvinnut lisää koulutusta ja lisäopastusta. Hän ei kuitenkaan kyselyistä huolimatta ollut varannut aikaa käytön opastukseen tai ohjaukseen. Joten jäi epäselväksi miksi koki tarvitsevänsä enemmän opastusta kun ei sitä kuitenkaan ottanut vastaan tarjottaessa.

Tiedottaminen oli opettajien mielestä toiminut hyvin suurimmalta osin. Joku toivoi, että rehtorin ja väliportaan asemaa olisi avoimemmin tuotu esille projektin aikana. Tässä viitataan siihen, että rehtori ohjeisti projektivastaavaa, joka sitten toimi ilmoittajan roolissa joissakin asioissa projektin aikana.

Kokouksia olisi voinut olla enemmänkin opettajien mielestä. Opettajat totesivat, että juuri yhteiskokouksia, jossa olisi paikan päällä voinut keskustella ja suunnitella kaivattiin enemmän. Jonkun mielestä taas kokouksia oli ollut ihan sopivasti.

Kysymykseen pidätkö yhteistyötä toisten toimijoiden kanssa tarpeellisena, opettajat vastasivat, että yhteistyö on tärkeää ja hyödyllistä. Lisätyön huomioiminen opettajan työmäärässä tulee kuitenkin huomioida suunnitelmissa, jotta opettajat eivät kuormitu liikaa.

Lopuksi kysyin kehitysideoita tuleviin yhteistyöprojekteihin. Opettajat toivoivat musiikkiopistolle omaa virtuaalista konserttia. Yhteistyötä haluttiin jatkaa toisten toimijoiden kanssa uusissa projekteissa. Projekteja haluttaisiin jatkossa säännöllisemmin ja enemmän. Ajankäyttöön toivottiin enemmän aikaa, jotta opettaja pystyisi järjestämään ryhmäopetushetkiä helpommin. Moni koki, että aikaresurssia ei ollut tarpeeksi käytössä tässä projektissa. Yleisesti muuntautumiskykyä tuotiin esille ja työkavereiden välistä matalan kynnyksen kommunikointikulttuuriin muutosta. Esitettiin myös kysymys siitä olisiko väärinkäytöksiä tullut, jos rehtorilta ei olisi tullut niin paljon kieltoja ja sääntöjä.

3.4 Oppilaskysely

Tein myös oppilaskyselyn, jossa kartoitin lasten ja nuorten mielipiteitä ja kokemuksia improvisaatio ryhmäopetuksesta. Kyselyyn tein seitsemän kysymystä, jotka on muotoiltu niin että vastaaminen on helppoa seitsemästä ikävuodesta ylöspäin. Osa kysymyksistä auttaa kirjoittajaa hahmottamaan näkökulmia, eikä niinkään anna vastauksia projektin pedagogisiin sisältöihin.

”TUNNE-VÄRI-SÄVEL” -multimediaprojekti oppilas kysymykset Raahen musiikkiopiston oppilaille:

1. Millä osastolla harrastat soittoa musiikkiopistossa?
Perustaso, syventävät opinnot tai muu.
2. Onko improvisaatio opetus innostanut sinua musiikin opinnoissasi kokeilemaan improvisaatiota myös kotona?
3. Onko Padlettiin tallennettujen videoiden ja kuvien katselu antanut sinulle ideoita tunneilla tehtyihin improvisaatioihin? Mitä enemmän tähtiä annat, sitä enemmän olet saanut inspiraatiota muiden töihin tutustumisesta.
4. Oletko mielestäsi oppinut projektin aikana uusia asioita soittimesi käytöstä? Mitä enemmän annat tähtiä, sitä enemmän koet oppineesi uutta.
5. Koetko tärkeäksi sen, että voitte videoida ja äänittää tunneilla soittoa ja kuunnella niitä opettajan kanssa?
6. Miten koit osallisuutesi projektissa, ottaisitko osaa johonkin toiseen projektiin myöhemmin? Vaihtoehdot vastauksiksi olivat:
Kyllä ehdottomasti, pidän yhdessä soittamisesta ja tekemisestä.
Hmm, voisın harkita uudelleen osallistumista
En, pidän enemmän yksin soittamisesta.
7. Mitä uutta olet oppinut TUNNE-VÄRI-SÄVEL projektin aikana?

Tein kyselyn Microsoft Formsilla helmi-maaliskuun vaihteessa 2021. Kyselyyn vastasi 20% projektiin osallistuneista oppilaista musiikkiopistosta (neljä oppilasta 20:stä). Tulokset ovat tästä johtuen suuntaa antavia, eikä näin ollen erityisen luotettavia. Jos vastausprosentti olisi ollut korkeampi olisi vastausten relevanttisuutta voinut tarkastella luotettavampana tietona (Liite 4).

Kuva 7. Microsoft Forms-kysely oppilaille (Tähtinen 2021).

Mielenkiintoista oli, että improvisaatio-opetus on innostanut lapsia ja nuoria improvisoimaan myös kotona. Ehkä tulevaisuudessa musiikkiopistossa voidaan järjestää konsertteja, jotka sisältävät enemmänkin improvisaatioita. Tähän mennessä improvisaatioita konserteissa on ollut mukana ihan parissa esityksessä vuosien saatossa.

Tuloksissa ei noussut tähtiluokituksessa kovinkaan korkealle Padletilta toisten oppilaiden töiden katselun tai kuuntelun tuottama inspiraatio omiin tuotoksiin. Kuitenkin voi pohtia olisiko merkittävyys ollut eri, jos luokan opettaja olisi ollut aktiivisempi käyttämään Padlettia tunneilla.

Kysymykseen, oliko oppilaat omasta mielestään oppineet uusia tapoja soittaa omaa soitinta, sai vain kaksi ja puoli tähteä. Tästä voi päätellä kahdella tavalla, joko luokissa on perehdytty hyvinkin monipuolisesti erilaisiin soittimien kosketus- ja käyttötapoihin tai sitten improvisoinnissa ei ole ollut uusia elementtejä mukana.

Äänittäminen ja omien äänitteiden kuunteleminen tunneilla koettiin tärkeämmäksi. Tämä kysymys ylsi tähtiluokituksessa kolmeen tähteen. Pedagogisesti koen merkittävänä näkökulmana, että sopivassa vaiheessa oppilaan kanssa voi teoksia tai tässä tapauksessa improvisaatioita äänittää ja kuunnella yhdessä. Tällöin analysointi yhdessä oppilaan kanssa voi olla hyvinkin hedelmällistä ja oppilas pääsee itse arvioimaan paremmin omaa soittoaan.

Oppilaat olivat kaikki valmiita osallistumaan tai ainakin harkitsemaan osallistumista uudelleenkin johonkin projektiin tai yhteissoittoon. 66% oli valmiita harkitsemaan ja 34% olivat heti valmiita osallistumaan uudelleenkin yhteiseen projektiin tai yhteissoittoon. Vertaistuen ja vertaisoppimisen merkitys tiedostetaan tänä päivänä ja myös taiteen perusopetuksessa tämän arvo tunnustetaan.

Vapaa sana osiossa koettiin, että oli opittu improvisaatioista, heittäytymisestä ja siitä että improvisaatiossa ei ole "virheitä" on vain erilaisia improvisaatioita.

Pedagogisesti eri lähestymiskulmat soittamiseen ovat tärkeitä ja oppilaiden tuleekin tiedostetusti ymmärtää ero tarkkaan nuotteihin perustuvan opiskelun ja soituihin tai muihin kuten improvisaatioon perustuvan opiskelun ja oppimisen välillä.

3.5 Näkökulmia projektivastaavan vinkkelistä

Projektin ryhmäopetukseen suunnattu tuntimäärä puhututti opettajia projektin lopussa. Projektivastaavan huomio on, että tunteja oli runsaasti käytössä laskennallisesti ja opettajien vastuulle on jäänyt oman luokan tuntikokonaisuuden hallinta. Kuitenkin tuntiasia nousi esille yli 60% haastatetuista. Tämä antaa aihetta miettiä olisiko projektin ryhmäopetukseen ollut hyvä olla erillinen tuntimäärä käytettävissä. Pohdittavaksi jää olisiko opettajia pitänyt ohjata vielä tarkemmin tuntisuunnittelussa vai olla enemmän tuntiresurssia käytössä. Opettajat käyttivät eri määrän aikaa asioiden opettamiseen.

Pedagogisesta näkökulmasta ryhmien koko, ikä- ja taitotaso vaihteli. Opetusjärjestelyihin piti eri taito- ja kokemustasoilla perehtyä eri metodeilla ja tuntimäärillä. Taitotasoa oli instrumenttiopinnot 1-tasolta syventäviin opintoihin, ero oppilaiden osaamistasossa oli laaja. Äänityksissä oli monenlaisia toteutuksia eri improvisaatiotyyleistä.

Projektivastaavana olisin toivonut enemmän yhteistyötä oppilaitosten välillä. Kuitenkin käytettävissä oleva työaika määritteli, kuinka paljon oli mahdollista järjestää yhteiskokouksia ja suunnittelua. Yhteistyön merkitys on valtakunnallisesti huomioitu kulttuuripoliittisessa strategiassa 2025 ja myös opetus- ja kulttuuriministeriön taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän opetussuunnitelman perusteet 2017 luvussa kolme opetuksen toteuttaminen. Jatkuvan yhteistyön ja yhteisöjen verkoston vahvistaminen on nostettu myös Suomalaisen musiikkikoulutuksen visio 2030 selvityksessä.

Padlettiin tallentaminen jäi kertaluonteiseksi suurimmalla osalla opettajista kummassakin oppilaitoksessa. Huomiona tämä on tutkimusongelmassa tärkeä, koska hain tietoa, miten opettajat käyttivät digitaalisia työkaluja projektissa. Tallentaminen prosessina on helppoa ja nopeaa, joten taustalla on muut syyt. Haastatteluista ymmärsin asian niin, että ei ollut sitouduttu projektissa tarpeeksi tähän, ja että minun projektivastaavana olisi pitänyt ohjata tässä opettajia enemmän. Mietin projektin lopussa rajapinta kysymyksiä siitä mikä oli kenenkin vastuulla, ja mielestäni sovitusta asioista tulisi pitää kiinni.

Padletin käyttöä opetustilanteissa olisin toivonut opettajilta enemmän. Videoiden ja kuvien tekeminen ja sen jakaminen olisi edistänyt yhteisöllisyyttä ja antanut opettajille tukea tunneille, varsinkin

nyt pandemia rajoitusten aikana. Kaikille opettajille menivät samat tiedotteet ja muistiot, joten käytettävä tieto on kaikilla ollut sama projektin aikana.

Musiikkiopiston rehtori sopi äänitykset ja videoinnin Lybeckerin mediatuotantopuolen opettajan kanssa. Hän neuvotteli myös kustannukset ja projektivastaavana sain tiedot, kun asiat oli sovittu. Jatkossa olisi mielenkiintoista hoitaa pedagogista tai taiteellista projektia niin että koko projektin hallintaan olisi projektivastaavalla mahdollisuus osallistua.

Projektivastaavan näkökulmasta tulokset kertovat, että tässä on kehittämisen tarvetta. Opettajien pitäisi opetella käyttämään digitaalisia ulottuvuuksia tarvittaessa. Aiemmissa vastauksissa on noussut esille selittävänä tekijänä se, että tallennuksia ei tehty useita per luokka. Näin opettajille ei syntynyt tarvetta käydä sivustolla enempää. Huomiona myös se, että ne, jotka kommentoivat tästä eivät olleet itsekään tallennelleet useampaan ajankohtaan. Hajontaa mielipiteissä oli siis jonkin verran. Itse projektivastaavana olisin halunnut järjestää kokouksia enemmän, mutta tähän ei ollut resurssointi lupaa enempää kuin käytimme.

Muutoskulttuuri on ollut huomattavissa jo useita vuosia. Suurin osa oppilaista nauttii orkesteri- ja yhteissoitosta. Ryhmäopetusta myös perinteisesti solistisiksi instrumenteiksi luokitelluilla soittimilla kuten piano, tulen lisäämään vielä enemmän.

3.6 Projektissa esille nousseita kehityskohteita

Projekti on prosessi, jonka aikana projektitiimi tuottaa suunnitellun projektin. Projektivastaavan tärkeä tehtävä on huolehtia viestinnästä ja seurannasta projektin aikana. Haasteena viestinnässä on esimerkiksi se, että kaikki ymmärtäisivät viestinnän samalla tarkoitetulla tavalla. Sisäistä viestintää tulisi kehittää jatkuvasti, aina voi oppia ja kehittää uutta. Tarvittavan tiivis vuorovaikutus on tärkeää. Seurannan tarkoitus ei ole valvoa projektia, vaan antaa suuntaa ja ohjausta, myös jälkiseurantaa tarvitaan.

- **Tiedottaminen ja viestintä:** Projektityöskentelyssä tiedon jakaminen ja kulkeminen kumpaankin suuntaan on todella tärkeää. Jokaisella pitää olla tiedossa mitä tehdään, milloin tehdään ja miksi tehdään ajantasaisesti. Projektissa oli sähköposti, Teams, WhatsApp, Padlet, YouTube ja puhelin eri viestintävälineinä.

Kehityskohteeksi on noussut vuorovaikutuksellisen viestinnän vähyys. Opettajat kyllä lukevat tiedotteet mutta eivät osallistu aktiivisesti keskusteluun. Viestinnässä oli myös välillä viivyttelyä ja joitakin opettajia piti muistutella esimerkiksi jonkin yhteisen asian käsittelyssä vastaamisesta. Projektivastaavana olen huolehtinut siitä, että opettajille ei ole tullut viestinnästä liikaa lastia.

Väliaikatavoitteiden täytyessä on ollut kokouksia ja olen tiedottanut projektiasioista viipymättä tiimiä. Onko kyse ajanpuutteesta vai muusta, tätä aion selvittää ja yrittää kehittää toimivampaa keskustelukulttuuria. Myös oppilastyössä videoiden, linkkien ja WhatsAppien välityksessä viestintä osuus olisi voinut toimia paremmin, tällöin oppilaat olisivat saaneet enemmän kokemuksia projektissa.

- **Työkalujen hallinta:** Musiikkiopiston opettajia pitäisi perehdyttää työkäytössämme olevan Microsoftin ohjelmien käyttöön monipuolisemmin. Koulutusta eri sovellusten käytöstä olisi tarkoituksenmukaista järjestää. Ongelmana on, että työaikamme estää meitä osallistumasta välillä yhteisiin kaupunkiorganisaation yhteisiin koulutushetkiin. Myös tiedottaminen näistä on vähäistä.

Projektin loppuvaiheessa ovat opettajat ottaneet käyttöönsä Teamsin monipuolisemmin. Kokousten lisäksi Teamsissa olen jakanut muistioita ja muita asiakirjoja yhteisesti, joita voi siellä myös yhteisesti muokattavissa ja käytettävissä. Myös se, että materiaalit projektista ovat helposti opettajien käytössä on yksi tärkeä näkökulma. Teamsiin voi liittää useita toimintoja ja sen käyttäminen on monipuolista, kun kaikilla on tarvittavat taidot.

- **Laitteet:** Kehityskohteiksi lasken myös työvälineet. Asianmukaisen video/äänityslaitteen puuttuminen oppilaitoksestamme hankaloitti laadukkaiden äänitysten ja videoiden tuottamisen oppitunneilla. Osalla opettajista oli omia laitteita, joilla videoivat ja joillakin oli mikrofoneja käytettävissä. Osaamista esimerkiksi mikrofonien käytöstä tulisi olla enemmän.
- **Avoimuuden ja vaikuttavuuden mahdollistaminen projektissa:** Hyvällä yhteistyöllä on projektitiimissä edistytty projektin aikana. Tiimiopettajat ovat edenneet omien suunnitelmien mukaisesti yhteisessä raamissa. Spontaanit keskustelut opettajien huoneessa projektista ovat olleet ulottumattomissa rajoitusten vuoksi ja myös siksi että opetamme useassa eri toimipisteessä.

- **Sitoutuminen projektiin:** Opettaja haastattelussa tuli esille, että keskinäistä kollegiaalista vuorovaikutusta kaivataan enemmän. Tämä ei ole vain tässä projektissa vaan yleisemmin oppilaitoksen toiminnassa. Kokemusten ja ajatusten jakaminen työkaverin kanssa nousi tärkeäksi kehityskohteeksi. Ehkä tulevaisuudessa oppilaitoksemme kollegiaalinen vuorovaikutus kehittyy suuntaan, jossa keskusteleva, kokeileva ja myös välillä epäonnistumisia kestävämpi toimintakulttuuri antaisi tilaa luovuudelle.
- **Projektin vastuuhenkilönä koen itseni kehittämisen myös erittäin tärkeäksi:** Projekti on prosessi, jonka aikana projektin vastuuhenkilöllä pitää pysyä hyvä Focus, minne ollaan menossa ja mitä tehdään milloinkin. Projektin aikana voi asiat muuttua, joskus dramaattisesti kuten tässä projektissa kävi. Globaali COVID-19 pandemia rajoitti monia toimintoja ja tästä johtuen suunnitelmia on muokattu pitkin matkaa. Hieman epätoivoiselta tuntui välillä, miten yhteisöllisyyttä ja yhteistyötä voi tilanteessa kehittää. Kuitenkin juuri esteet ratkaisevasti lisäsivät digitaalisuutta ja yhteistyötä näitä kanavia käyttäen.

Jatkossa aion projekteissa lisätä yhteydenpitoa ja seuranta. Sain eräältä opettajalta palautetta, että olin ollut ”liian pehmeä”, hän oli toivonut jäməkämpää otetta välillä. Tämä oli erittäin tervetullutta palautetta, koska arastelin asiantuntijatiimissä liian johtavan roolin ylläpitoa. Olen itse oppinut todella paljon eri sovellusten käytöstä projektin aikana ja myös opiskeluideni aikana. Jatkuva muutos pitää hyväksyä ja mennä virran mukana kehityksessä.

4 TUTKIMUSTEN TULOKSET

Projektin aikana tehdyistä haastatteluista, kyselyistä ja kokemuksista kertyi runsaasti materiaalia. Huomioista ja tuloksista kerron seuraavissa luvuissa 4.1.–4.3. Tietoa on kertynyt yhteistyöstä ja digitaalisista toimintaympäristöistä eri toimijoiden näkökulmista sekä projektissa mukana olleiden opettajien, oppilaiden kokemuksia yhteistyöstä ja eri sovellusten käytöstä projektissa.

4.1 Opettajien yhteistyö

Asiantuntijaorganisaatiossa opettajat ovat yleensä ottaen hyvinkin itseohjautuvia, ja taidealalla tämä on korostetun tavallinen tyyli tuottaa opetusta ja opettaa omassa luokassa taiteen perusopetusta. Opettajien väliseen yhteistyöhön panostaminen oppilaitoksen sisällä onkin asia, jonka hyötyjä on alettu tunnustamaan myös kulttuurialan oppilaitoksissa pikkuhiljaa. Voimassa olevan opetussuunnitelman toteuttamiseen tarvitaan tänä päivänä taideoppilaitoksissa opettajilta laajasti taitoja, ja yhdessä toimimalla myös tietojen ja taitojen opettaminen onnistuu luontevammin.

Digitaaliset työkalut ovat yksi osa tätä. Jotta opettajat pystyvät käyttämään työkaluja helposti ja näin lisäämään laajuutta omaan työkalupakkiinsa, on työyhteisön oppimisprosessilla paljon hyötyä sekä yksilö- että oppilaitostasolla. Tällä hetkellä kuitenkin työkalujen käyttö on osittain aika satunnaista. Projektin työkalu Padlet ei tuottanut tunneille lisäarvoa siinä mittasuhteessa kuin projektin alussa projektivastaava uskoi.

Oppilaitosten välisessä yhteistyössä hyvinä käytänteinä on ollut jo aiemmin yhteiset projektit ja niissä selkeät työsuunnitelmat. Kuitenkin yhteydenpitoa pitäisi tiivistää ja vuorovaikutusta olla enemmän. Opettajien vastauksissa ilmeni, että vaikka jokainen on voinut toteuttaa työtään hyvin, olisi yhteistä aikaa tullut olla enemmän. Digitalisaatio on helpottanut yhteydenpitoa, yhteisten kousaikojen löytäminen on ollut helpompaa ja hybridimallit ovat toimineet hyvin siinä laajuudessa, kun ne ovat olleet käytettävissä.

Yhteiskunnallisella tasolla taiteidenväliseen yhteistyöhön tulee panostaa, koska se tukee oppilaiden kriittistä ajattelua ja auttaa tarkastelemaan taidetta historiallisena ja ajankohtaisena ilmiönä. Taiteiden välisessä yhteistyössä verkostoja tulee kehittää sekä organisaatioiden että opettajien tasolla, sillä ilman niitä projektien tekeminen ja toteuttaminen ei moniammatillisesti ole mahdollista. (Raudasoja, I.-M. 2019.)

Padlet sovelluksen avulla olisi jokaisessa luokassa opettajan pitänyt olla tietoinen siitä, miten toisien luokkien kuva-, tekstiili- ja musiikki oppilastyöt edenneet. Padlet olisi toiminut myös pedagogisena työkaluna, josta on voinut omalle ryhmälle kuunteluttaa tai näyttää yhteistyöluokan töitä. Idea sai kiitosta mutta käyttömäärä on se, joka ratkaisee arvoa enemmän.

Digitaaliset työkalut Teams, Padlet, YouTube, WhatsApp, sähköposti, Microsoft Forms ja eri äänitysohjelmat ovat tuottaneet projektiin lisää osaamista, yhteisöllisyyttä ja vuoropuhelua. Digitaalisten työkalujen avulla yhteydenpito, kokoukset ja projektiin liittyvät materiaalit olleet kaikkien ulottuvilla näppärästi, eikä kulutusta esimerkiksi kokousmateriaaleista kopioiden muodossa ole syntynyt juuri ollenkaan.

4.2 Oppilaiden oppimisprosessi

Musiikkiopiston oppilaat ovat saaneet opetusta ryhmäopetusmuodossa improvisaatioiden ja sävellysten luomiseen projektin aikana. Osa oppilaista on ollut improvisaatioperiodeilla jo aikaisemmin, joten taitotasoissa oli eroja projektin alussa. Improvisaatioiden ja sävellytyksen opetuksessa on toimittu voimassa olevan opetussuunnitelman mukaisesti.

Projektissa mukana olevat oppilaat ovat alkeistasosta syventävien opintojen osaamislaajuudessa. Alkeistasoa lukuun ottamatta suurimmalla osalla oppilaita on kertynyt pajaviikoista ja luokissa tapahtuvan opetuksen periodeista vaihtelevia taitoja näihin osaamisen eri aiheisiin.

Nuoret näkevät, että musiikkiteknologia kehittyy ja sen käyttö lisääntyy. Virtuaaliset opetus-tuokiot ja digitaalisuus yleistyvät. Nuorten mukaan uusia genrejä syntyy ja kehittyy, ja musiikin kuuntelu lisääntyy.” (Musiikkikoulutuksen visio 2030, nuorten visio, haettu 23.3.2021.)

4.3 Digitalisaatio

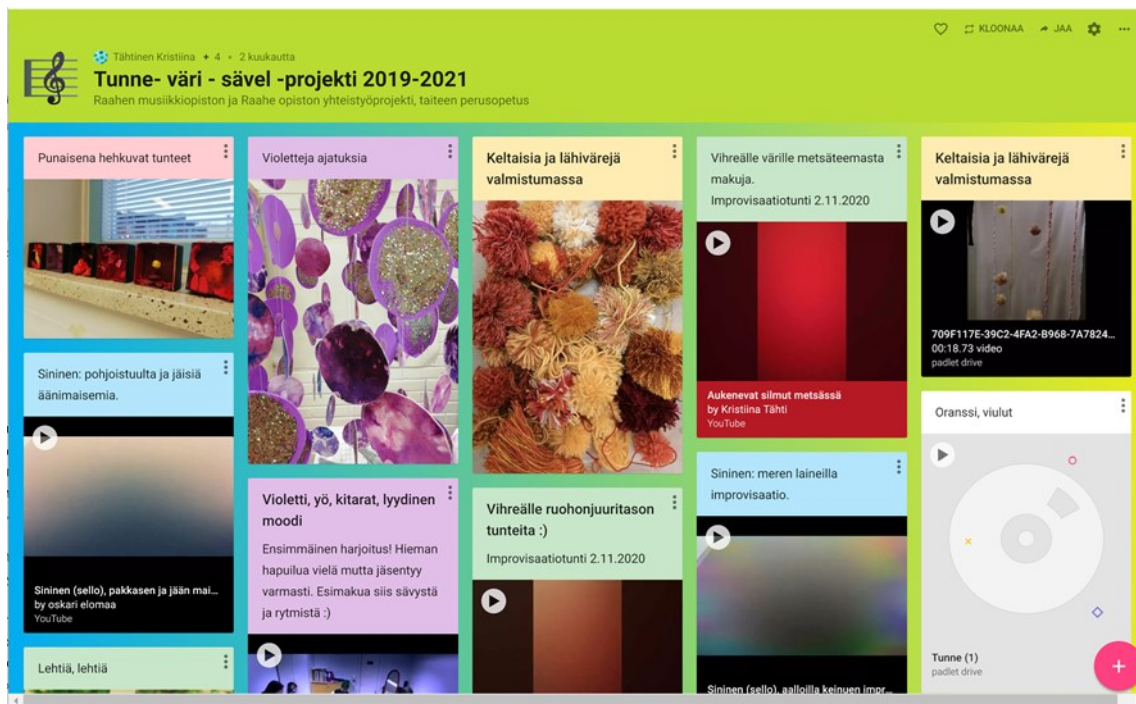
Digitaaliset työkalut ovat tulleet osaksi opettamista, esittämistä ja tuottamista taiteenaloilla. Nämä ovat lisänneet opettajien metodeja tehdä luokassa olevaa työtä ja yhteistyötä kollegoiden kanssa sekä muiden sidosryhmien kanssa. Lisääntyvä tarve yhteistyöhön toisten toimijoiden kanssa on tätä päivää. Eri kohderyhmissä on korostunut, että työtä ja tuottamista tukemaan tulee osata, että olla käytössä erilaisia sovelluksia ja digitaalisia työkaluja.

Projektissa testattiin Padlet alustaa ja YouTube linkkien luomista ja Teamsin käyttöä monipuolisemmin. Musiikkiopiston opettajille on työnantajan toimesta iPad-tabletit käytössä ja sähköinen viestintä sujuu hyvin tämän ansiosta.

Uusia digitaalisia työkaluja ja sovelluksia kehitetään koko ajan, osa näistä soveltuu instrumenttiopettajan työkalupakkiin erinomaisesti. Sovelluksia ja työkaluja tarvitaan äänittämiseen, videointiin, säveltämiseen, sovittamiseen ja improvisointiin muiden perinteisten opetustavoitteiden lisäksi.

Ennakoasenteiden voittaminen on osalla opettajia tällä hetkellä suurin haaste pysyä kehityksen mukana. Muutosvastarinta on osittain ymmärrettävää koska se vaatii uuden oppimista ja joskus myös toimintatapojen muutosta. Tervettä kriittisyyttä tulee olla, jotta pystytään arvioimaan laatua ja kehitystä.

4.4 Digitaalisten työkalujen käyttö

Kuva 8. Padlet yhteistyökäytössä Raahen musiikkiopistossa ja Raahen-opistossa (Tähtinen 2021).

Projektin tutkimusmateriaalien tuloksista sain käytännönläheistä ja tutkimuksellisesti arvokasta tietoa siitä, miten yhteistyö digitaalisia työkaluja hyödyntäen on toiminut Raahen alueen taiteen perusopetuksen yhteistyöprojektissa. Tuloksista on pääteltävissä, että digitaaliset työkalut tukevat taiteen perusopetuksen luokkien sisäistä oppimista kuin yhteisöllisemmästä näkökulmasta katsottua oppimista tällä hetkellä vaihtelevasti.

Haastattelututkimuksissa ilmeni, että oppilaitoskohtaisia eroja on sekä käyttäjäosaamisessa että käytössä olevilla sovelluksilla ja työkaluilla. Luontevasti eri taiteenaloilla korostuu eri työkalut, esim. video, valokuva, mikrofoni jne. kuitenkin yhteistä on se, että digitaalisuus on tullut osaksi taiteen perusopetusta ja sitä pitää kehittää ja opettajia kouluttaa.

Laajemmassa käyttäjäryhmä haastattelussa ilmeni, että sovelluksia ja laitteita käytetään monipuolisesti (Digitaalisten palvelujen uudet mahdollisuudet kulttuuripalvelujen kentällä). Sovellusten ja palveluiden hinta esimerkiksi striimauksissa tuottajahaastatteluosiossa vaikutti palvelun käytön määrään osittain. Myös laitteistojen ja koulutuksen hankkiminen vaikutti käyttöön.

Padlet sovellusta ovat opettajat käyttäneet oppitunneilla musiikkiopistolla 5/6 opettajista ja Raahen opistolla alustaa käytti 2/3 opettajista. Tulosta voidaan tulkita siten että alustan käyttö on koettu tarpeelliseksi ja se on täyttänyt tarkoituksensa projektissa. Opettajien osaaminen tallentamisesta vaihteli, osa tarvitsi vielä projektin lopussa apua YouTube linkin luomisessa ja sen tallentamisessa Padlet alustalle. Kuitenkin suurimmalle osalle toiminnot olivat hallussa ja tallentaminen onnistui hyvin.

Taulukko 1. sovellusten ja ohjelmien käytöstä (Tähtinen2021).

Sovellukset ja ohjelmat	Raahen musiikkiopisto käytössä: oranssi ei käytössä: valkoinen	Raahe-opisto käytössä: sininen ei käytössä: valkoinen
Facebook		
Google Classroom		
Google Duo		
Instagram		
Microsoft Forms		
Padlet		
Teams		
Vimeo		
WhatsApp		(osittain)
YouTube		
Blogi		
e-mail		
MP4-äänitiedostot		
Puhelin		
Valokuva		
Video		

Taulukosta voi tehdä päätelmän, että digitaalisia työkaluja käytetään monipuolisesti kummassakin opistossa taiteen opetuksen yhteydessä ja pedagogien välisessä toiminnassa. Yhteistyössä ja yhteydenpidossa ovat Padlet, YouTube, WhatsApp, Teams, puhelin ja sähköposti ovat olleet ensisijaisen tärkeitä kanavia.

Tallentamisessa ja dokumentoinnissa merkittäviä työkaluja ovat olleet Padlet, YouTube, videot, Vimeo, MP4-äänitiedostot ja kuvat. Kummankin opiston opettajat ovat tallentaneet luokkiensa töitä eri tiedostomuodoissa. Musiikkia on videoitu ja äänitetty ja kuva- sekä tekstiilitöitä on valokuvattu ja myös videoitu.

Projektin aikana voimakkaasti vaikuttanut maailmanlaajuinen COVID-19-pandemia on vaikuttanut digitaalisten työkalujen määrälliseen käyttöön voimakkaasti. Pitää kuitenkin huomioida, että myös

ilman pandemiaa olisi suurinta osaa työkaluja käytetty projektissa, pois laskien Google Duon ja Google Classroomin.

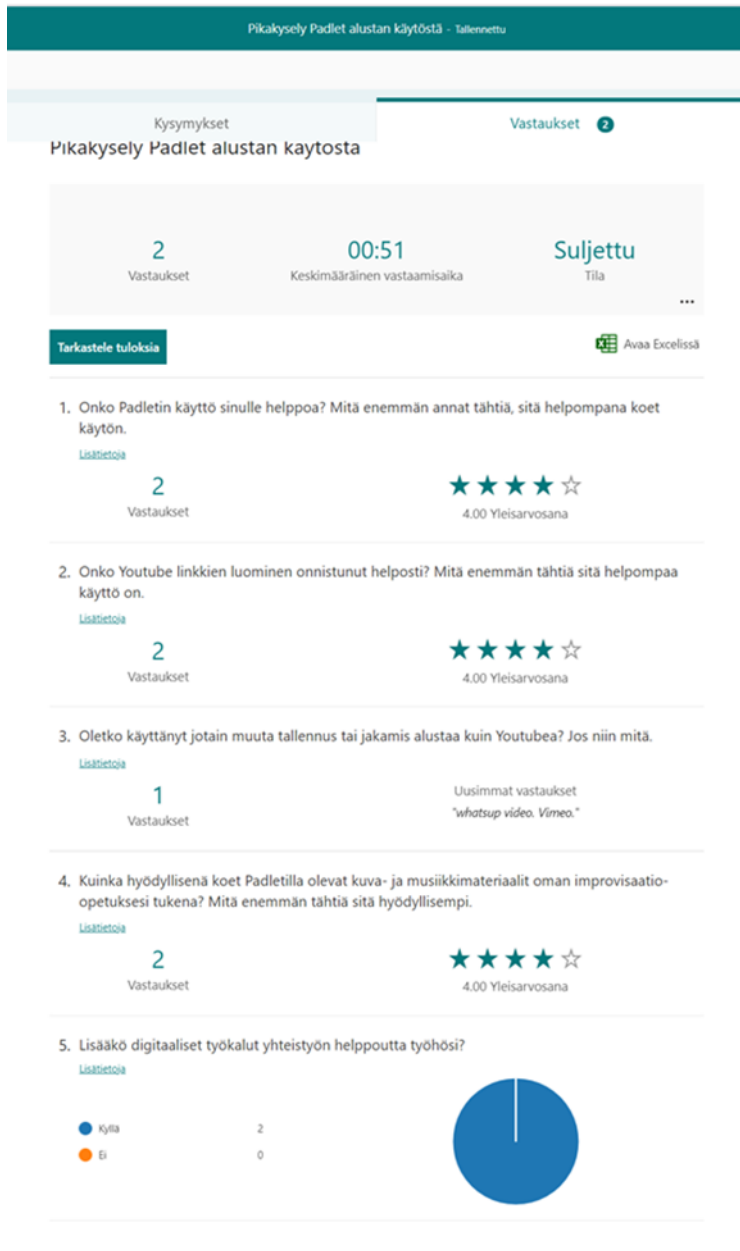
Ulkopuolisessa tiedottamisessa kumpikin opisto käyttää somepalveluista Facebook- ja Instagram sovelluksia. Raahen musiikkiopisto tuotti Nuori Soittaa 2020! tapahtumaan 20 minuuttia kestävänsä konsertin, joka on saavuttanut suuret katsojamäärät Suomen musiikkioppilaitosten nettisivuilla, jossa tapahtuma julkaistiin. Musiikkiopisto ja Facebook-yhteisöt ovat jakaneet konserttia Facebookissa, jossa sitä on kuunneltu ja katseltu tuhansia kertoja.

Raahe-opisto tuotti virtuaalinäyttelyn blogiversiona 2020 kevätlukukauden lopussa, koska fyysistä taidenäyttelyä ei voinut toteuttaa perinteiseen tapaan. Projektissa työkalujen käyttö on lisännyt selkeästi yhteistyöhön lisää ulottuvuuksia ja helpottanut yhteydenpitoa.

Oppilaiden näkökulmasta fyysiset opetushetket ovat olleet tärkeimmät mutta näihin liitetyt videoiden ja kuvien katselu ja kuuntelu on antanut ulottuvuutta ja lisännyt ymmärrystä siitä minkä parissa olemme oppilaiden kanssa töitä tehneet. Luovuuden näkökulmasta on tärkeää että lapsi/nuori pystyy havaitsemaan useamman eri taidelajin näkökulmasta omaa taideluomistaan. Esimerkiksi kysymys. Miltä värit kuulostavat on aika abstrakti kysymys, jos opettajalla ei ole esittää värejä, muotoja mihin aihe liittyy.

Myös tarinan muotoon rakennettua kokonaisuutta voi tarkastella siten että joillekin lapsille kertomalla ilmenetty esimerkiksi ”vaaleanvihreät vielä pienet ruohonkorret heiluvat hiljaa tuulessa” voi antaa työkaluja luovaan improvisaatioon. Oppimisessa oppilaan omaksumisen lähtökohdat voivatkin hyvin korostua juuri tällaisissa tehtävissä. Eri aistikanavien käyttäminen vahvistaa oppimista.

Kyselyyn digitaalisten työkalujen hyödystä Microsoft Forms-kyselyssä vain 20% vastasivat musiikkiopiston opettajista kyselyyn. Tulosta ei voida tulkita erityisen luotettavana tuloksena. Jos kyselyyn olisi vastattu runsaammin opettajista tulosta olisi tulos antanut yleisemmin suuntaa mielipiteistä (Liite 5).

Kuva 9. Microsoft Forms pikakysely opettajille tulokset (Tähtinen 2021).

5 YHTEISTYÖN MERKITTÄVYYS ERI TULOKULMISTA

Yhteistyön merkitys on valtakunnallisesti huomioitu kulttuuripoliittisessa strategiassa 2025 ja myös opetus- ja kulttuuriministeriön taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän opetussuunnitelman perusteet 2017 luvussa kolme opetuksen toteuttaminen. Myös musiikkikoulutuksenvisio 2030 on nostettu esille yhteistyön merkitys. Opetustarjontaan ja laatuun voidaan tulevaisuudessa yhteistyöllä vaikuttaa enemmän. Tämän hetken koulutuspoliittisissa linjauksissa tämä tulee olemaan kasvava trendi. Eri koulutussektoreilla yhteistyötä on paljon ja opiskelijat voivat opiskella myös etäyhteyksillä ja kuntien ja kaupunkien yhteiskoulutuspoluilla. Myös rahoitusjärjestelmiä ollaan kehittämässä. Professori Anniina Suominen on tehnyt selvitystä taiteen perusopetuksen rahoitusjärjestelmän uudistamistarpeista. Hän on selvitystyössään opetus- ja kulttuuriministeriölle nostanut esille huomioita ja toimenpide-ehdotuksia.

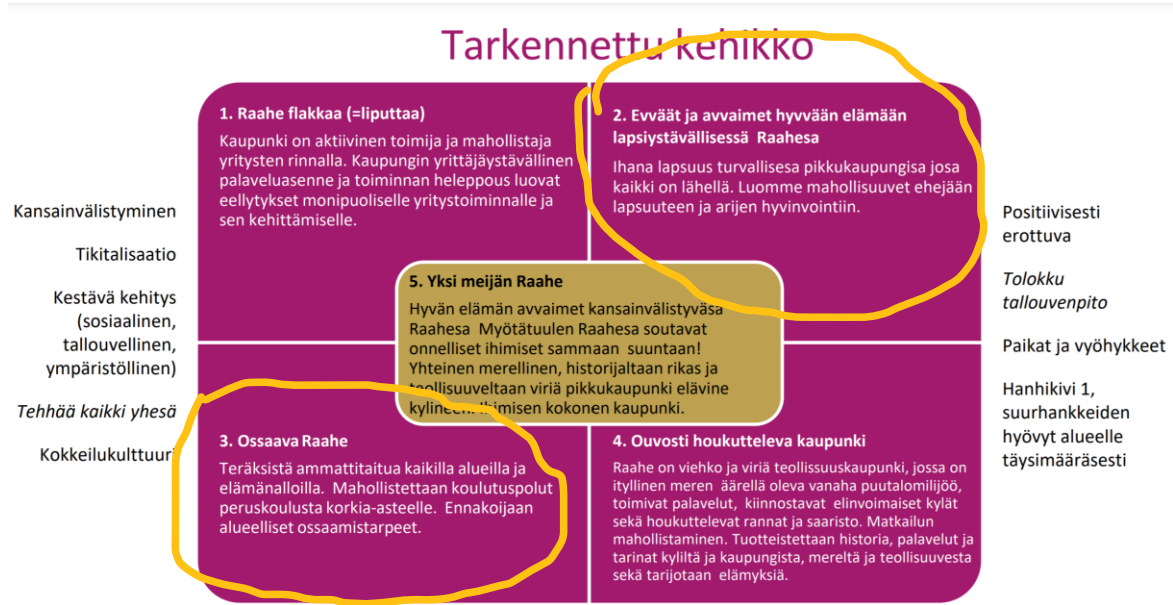
Huomio # 6: Taiteen perusopetuksen opetustuntikohtaisella valtionosuusrahoituksella ei kateta opetusta tasa-arvoisesti alueellisesti tai taiteenalojen välillä, eikä nykyinen rahoituskäytäntö ole riittävän joustava taiteidenvälisen yhteistyön ja uudentyyppisten oppilaitosten toimintaedellytysten tukemiseen (Suominen 2019, 25).

Opetus- ja kulttuuriministeriön tilaama selvitystyö tulee jatkossa toivottavasti lisäämään yhteistyön mahdollisuuksia oppilaitosten välisissä toiminnoissa. Suominen ehdottaa, että ryhmäopetukseen lisätään painottamista taiteen perusopetuksessa. Tämän uudistuksen on tapahduttava kentän sisältä käsin, jossa on käytetty uusinta tutkimustietoa sekä oppilaslähtöisyyttä. Projektinäkökulmasta olen erittäin tyytyväinen että opetus- ja kulttuuriministeriössä myös rahoitus pohjaa työstetään, jolloin opetuksen järjestäjällä on tulevaisuudessa mahdollisuuksia kehittää yhteistyötä toisten toimijoiden kanssa myös rahoituksen näkökulmasta.

5.1 Paikallinen taso

Taiteen perusopetuksen ja muiden toimijoiden yhteistyön jatkaminen ja kehittäminen on laadukkaiden palvelujen jatkuvuuden yksi merkittävä osa-alue. Yhteistyö lisää koulutuksellista arvoa ja Raahen kaupungin strategiassa ”Yksi meidän Raaha” tämä on kirjattu strategiaan. Paikallisesti yhteistyöprojektit ovat myös tavoittaneet kuntalaiset hienosti. Esimerkiksi kouluille vuosittain tarjottava

Soitinkaruselli- soitinesittelykonsertit on pelkästään kerännyt vuositason lähes 1000 lasta varhaiskasvatuksesta ja perusopetuksesta yhteen aiempina vuosina. Pandemia rajoituksista johtuen Soitinkaruselleja ei ole voitu järjestää 2020–2021 keväänä.

Kuva 10. Raahen kaupunkistrategia 2017–2021 (6). Haettu 27.3.2021.

5.2 Valtakunnallinen taso

Yhteistyön mahdollisuudet ovat lisääntyneet digitalisaation myötä valtakunnallisesti. Erilaisia yhteiskoulutusprojekteja on ollut jo aiemminkin oppilaitosten välillä. Koulutuksellisen tasa-arvon ja lasten oikeuksien toteutuminen osallisuuden näkökulmasta esimerkiksi harrastamisessa on tärkeää. Paikallinen syrjimättömyys, turvaaminen lapsen ja nuoren tasa-arvoisille mahdollisuuksille osallistua ja harrastaa. Esimerkiksi taiteen perusopetuksen harrastukseen, jos se on hänen mielenkiintonsa kohde.

Oppilaitokset tekevät yhteistyötä ja hyödyntävät digitaalisuutta parantaakseen musiikkikoulutuksen saavutettavuutta, moninaisuutta ja kestävää tulevaisuutta. (Musiikkikoulutuksensivio 2030, Haettu 8.1.2021)

Taide- ja taitoaineiden opetuksella on vahva asema opetussuunnitelmissa ja taiteen perusopetus tavoittaa laajasti lapsia ja nuoria. Taide- ja kulttuurialojen koulutus tukee taiteilijoiden työllistymistä. Sekä perinteiset että uudet (digitaaliset) välineet, alustat ja toimintamuodot ovat käytössä. Taiteen ja kulttuurin rahoituslähteet ovat monipuolisia. Taiteen ja kulttuurin vaikutukset säteilevät laajasti elämään, yhteiskuntaan ja talouteen. (Opetus- ja kulttuuriministeriö, kulttuuripoliittinen strategia 2025, 34,43. Haettu 8.1.2021)

Kulttuuri- ja opetusministeriön strategiassa halutaan kehittää ja lisätä painoarvoa vuorovaikutukseen seuraavasti: Lisätään vuorovaikutusta taide- ja kulttuurikentän toimijoiden sekä kasvatukseen, koulutus- ja tutkimuskentän toimijoiden kesken (Opetus- ja kulttuuriministeriö, kulttuuripoliittinen strategia 2025, 43. Haettu 8.1.2021). Myös rahoitusta tullaan tulevaisuudessa kehittämään.

Opetushallituksen selvityksessä taiteen perusopetus 2020:4 huomaa että yhteistyötä toteutetaan runsaasti oppilaitosten kesken yhteisten tuotantojen ja projektien sekä yhteisten opettajien osalta. Yhteistyötä tehdään myös opetussuunnitelmien puitteissa liitettävissä olevilla osa-alueilla, kuten pedagogisessa yhteistyössä ja arvioinnin kehittämisessä. Seuraavassa kuvassa on nähtävillä oppilaitosten vastausten perusteella, että yhteiset tuotannot ja pedagoginen yhteistyö koetaan hyödylliseksi ja niitä toteutetaan runsaasti.

Taulukko 2. Taiteen perusopetus 2020. Haettu 8.1.2021.

6 POHDINTA

Yhteistyön kehittämisen tarkastelu oppilaitosten välisessä toiminnassa sekä oppilaitoksen sisäisessä työskentelyssä oli yksi tärkeä osa-alue opinnäytettäni. Opintojen aikana olen pohtinut yhteistyötä eri tulokulmista. Toisena tutkimiskohteena oli digitaalisten työkalujen käyttäminen projektissa osaamisen ja hyödyllisyyden näkökulmasta.

Opinnäytetyön prosessin alussa minua kiinnosti uusien työkalujen ja niiden yhdistäminen yhteisölliseen tuottamiseen oppilaslähtöisissä oppimisprojekteissa. Miten saadaan uuden opetussuunnitelman tavoitteet toteutumaan projektissa mahdollisimman hyvin? Improvisaatio- ja sävellytysteoksen sekä yhteisöllisten tavoitteiden saavuttaminen olivat tärkeitä päämääriä projektissa. Opinnäytteeni suunnittelussa yritin huomioida pedagogisia näkökulmia sekä yhteisöllisiä ja digitaalisia tavoitteita ja tarpeita.

Projektityöryhmässä suunnittelimme yhdessä ”TUNNE-VÄRI-SÄVEL” –multimediaprojektin aikajänteen ja muut kriittiset tekijät. Koin tärkeäksi, että projektitiimissä suunnittelimme sisällön projektiin yhdessä. Sen lisäksi tutkin opinnäytteeseen, miten opettajat käyttivät digitaalisia työkaluja ja eri ohjelmia sekä yhteistyötä. Mitkä asiat olivat lisänneet opettajien välistä yhteistyötä? Tämä oli kysymys mihin halusin myös projektin aikana saada lisää tietoa. Tärkeimmiksi työkaluiksi nousivat juuri digitaaliset sovellukset ja ohjelmat. Projektin aikana on käytetty sovelluksia paljon enemmän, kuin projektia suunnitellessani edes ajattelin. Suomen poikkeusolosuhteet COVID-19-pandemian ravistellessa maatamme vaikutti myös tähän.

Työviikoilla jokaisella oli omat aikataulunsa ja näin ollen kokousten ulkopuolella yhteydenpito tapahtui ennen kaikkea etäkontakteilla. Puhelin, Teams, WhatsApp ja sähköposti ovat toimineet erinomaisesti yhteydenpitovälineinä projektissa. Jatkossa kannatan hybridimallista yhteydenpitoa, jolloin aikataulujen muodostaminen helpottuu, kun etäyhteyksillä voidaan pitää myös kokouksia.

Esimiehen ohjeistuksen mukaan projektiin käytettävät tunnit olivat oppilaiden varsinaisia soittotunteja, sekä kamarimusiikki- ja säestystunteja. Ainoastaan 2021 äänityksiin käytetty aika korvattiin opettajille ylitunteina, jos opettajalla ei ollut muun työn tunneissa käyttämätöntä resurssia. Ajankäytön suunnitteluun olisi tullut varata enemmän aikaa ja miettiä ajan käyttöä eri perspektiiveistä. Te-hokkuusajattelun vuoksi osa opettajista koki, että aikaa ei ollut tarpeeksi käytettävissä.

Opettajien yhteistyö on ollut toimivaa, mutta lisäksi työkalut toimivuutta tai löytyikö jotain uutta lisäarvoa työskentelyyn? Näihin kysymyksiin olen projektin aikana pyrkinyt saamaan vastauksia. Projektin alussa osa opettajista suhtautui epäilevästi uusien työkalujen käytön opetteluun. Osa pohti lisäksi käyttö työn määrää ja olisiko käyttöönoton opettelu vaikeaa. Haastattelujen tuloksissa on noussut esille, että työkalujen arvo ymmärretään, mutta niitä ei välttämättä opetuksessa vielä käytetä tarpeeksi paljon. Selvitellessäni kysymystä miksi, selvisi että opettajat kokevat usein tuntiajan rajallisuuden eivätkä halua käyttää muuhun kuin soittamiseen aikaa.

Tuloksissa selvisi että 2020 kevätlukukauden lopussa opettajilla oli suorainen info- ja opetteluähky kaikista sovelluksista ja tämä tuntui osasta opettajista raskaalta. Projektin aikana Padlet ei ole ollut niin runsaassa käytössä kuin sen oli tarkoitus olla. Luokista on kuitenkin tallennettu videoita ja kuvia yhteiseen käyttöön kohtuullisesti sekä tehty YouTube- ja muita julkaisuja. Tässä tuli kuitenkin selkeästi hajontaa ja opettajien aktiivisuustaso vaihteli kohtuullisen paljon. Projektin jälkeen on kuitenkin musiikkiopistolla opettajat videoineet paljon runsaammin oppilaiden kanssa tunneilla ja haluavat julkaista luokkien esityksiä. Sitä en osaa sanoa, johtuuko se projektista talossa vai siitä että konsertteja ei edelleenkään pystytä järjestämään.

Ongelmallisimpina asioina olen kokenut COVID-19-pandemia ajan muutokset, etäopetuksen ja tämän myötä ryhmäopetuksen loppumisen ajoittain. Kuitenkin oppilaat tuottivat projektin aikana myös Wilmassa annettuja etätehtäviä liittyen improvisaatioihin osassa luokkia. Kuitenkin tämä on myös tuonut esille sen, että hybridi- ja ryhmätyöskentelymalleja tulee jatkossa kehittää lisää.

Yhteistyössä on sekä oppilaitoksen sisällä että yhteistyössä kehitettävää. Se, että opettajat eivät itseohjautuvasti ota yhteyttä toiseen tiimin jäsenen kuin erittäin harvoin, oli yksi merkittävä asia, joka nousi esille. Miksi näin on? Opettajat olivat vastauksien perusteella jotenkin siirtäneet asian itsensä ulkopuolelle ja tuntuivat osittain ajattelevan, että toteuttamisen yhteydenpitoon olisi pitänyt tulla esimerkiksi projektivastaavalta. Passiivista suhtautumista on oppilaitoksemme toimintakulttuurissa, joten tämä voi juontua myös siitä.

Mielestäni yhteistyön tulisi toimia kaikilla tasoilla, ja tiedon tulee liikkua tarpeeksi vapaasti asiantuntijaryhmässä, jossa jokaisella toimijalla on yhtäläinen vastuu asioiden toteutumisesta. Esille noussut yksittäinen huomio oli, että vielä raakileasteella olevia asioita tulisi voida esitellä kollegalle

ja näin saada mahdollisesti sekä itselle että toiselle enemmän näkemystä ja ideointia. Tämä on mielestäni erittäin tärkeä esille tullut asia, jota pitää edistää ja kehittää toiminnassa.

Omassa oppimisessani on tärkeänä asiana noussut esille se, että opettajat kaipaavat tietoa vieläkin enemmän. Sain myös palautetta, että olen liian pehmeä. Näitä asioita tulen kehittämään omassa toiminnassani ja toivon että pystyn vastaisuudessa hoitamaan paremmin projektivastavaan osaa jossain tulevaisuuden projektissa.

Lopuksi haluan kiteyttää, että tietotaitoa Raahen alueen taiteen perusopetusta järjestävissä oppilaitoksissa on vaihtelevasti vielä digitaalisten työkalujen osalta. Osa henkilökunnasta on hyvinkin perehtynyt eri sovellusten ja digitaalisten yhteyksien ja alustojen käytössä, osa tarvitsisi koulutusta ja perehdytystä pärjätäkseen itsenäisemmin. Yhteistyö on mutkatonta ja sujuvaa pääsääntöisesti, kuitenkin yhteydenpitoon pitäisi saada enemmän aktiviteettiä, jotta verkosto olisi vahvempi. Tämä vahvistaisi myös opettajien pedagogisia ulottuvuuksia ja vahvuuksien kasvamista.

Jatkossa tulisi myös kehittää edelleen yhteistyön malleja sekä rahoituksen suunnittelun että toteutuksen puolella ja tuoda projektityötä myös näkyvämmiin esille Raahen kunnan alueella. Projektivastaavana olen saanut olla näköalapaikalla ja kiitän sekä esimiehiä että työryhmää projektista. Projekti oli hieno kasvutarina yhteisen taidetuottamisen polulla ja toivonkin että uusia projekteja syntyy jatkossa säännöllisesti.

7 LÄHTEET

Huhtala, Minna. Monipuolistavat opetustavat musiikinopetuksessa 2018.

Haettu 5.1.2021 <https://jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/58503/URN%3aNBN%3afi%3ajyu-201806133152.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Musiikkikoulutuksen visio 2030.

Haettu 5.1.2021 <https://www.musiikkikoulutuksenvisio.fi/suomalaisen.html>

Opettaja 2/2021 (7), oaj.fi.ajankohtaista: Kevät oli rankka kansalaisopistoissa.

Haettu 18.1.2021 <https://www.oaj.fi/ajankohtaista/uutiset-ja-tiedotteet/2021/kansalaisopistojen-ja-taiteen-perusopetuksen-henkilosto-poikkeusaika-lisannyt-kuormitusta-mutta-myos-osaamista/>

Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja / Undervisnings- och kulturministeriets publikationer 2017:20 Lönnberg Print & Promo, Helsinki 2017

Opetus- ja kulttuuriministeriön kulttuuripolitiikan strategia 2025 ISBN 978-952-263-467-2 (PDF)

Pulkkanen, Aleksi. Projektipäällikön vinkkirja 2019.

Haettu 13.3.2021 https://moodle.oamk.fi/pluginfile.php/489466/mod_resource/content/1/projekti-paallikon-vinkkirja.pdf

Raahe kaupunkistrategia. Haettu 27.3.2021 https://www.raahe.fi/sites/raahe.fi/files/liitetiedostot/Hallinto/Raahen-kaupunkistrategia-2017-2021_3.pdf

Raudasoja, I.-M. (2019). Musiikkiopiston opettajan osaamispositiot. HAMK Unlimited Journal 30.1.2019. Haettu 17.1.2021 <https://unlimited.hamk.fi/ammattillinen-osaaminen-ja-opetus/musiikki-opiston-opettajan-osaamispositiot>

Luoma, Tiia 2020. OPH, raportit ja selvitykset. Selvitys taiteen perusopetuksen järjestämisestä luvuvuonna 2019–2020. Haettu 23.3.2021. file:///D:/OPS%202018/taiteen_perusopetus_2020.pdf

Suominen, A. Selvitys taiteen perusopetuksen rahoitusjärjestelmän uudistamistarpeista taiteen perusopetuksen saatavuuden turvaamiseksi sekä rahoitusjärjestelmän selkeyttämiseksi ja ajantasaistamiseksi. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2019:27

file:///D:/YAMK%202020-2021/Kulttuuri%20ja%20luova%20talous/ESSEE/27_19_Taiteen_perusopetus_OK.pdf

Haastattelut:

Tähtinen, K. 2020. Digitaalisten palvelujen uudet mahdollisuudet kulttuurin kentällä.

Raahen musiikkiopisto. Rehtori. Esimieshaastattelu 7.10.2020.

Raahen musiikkiopisto. Opettajahaastattelu 13.10.2020.

Raahen opisto. Opettajahaastattelu 8.10.2020.

Raahen opisto. Rehtori. Esimieshaastattelu 15.10.2020.

Tapahtumatalo Raahen. Lipunmyynti. Tuottajahaastattelu 7.10.2020.

Tapahtumatalo Raahen. Tuottaja. Tuottajahaastattelu 7.10.2020

8 LIITTEET

DIGITAALISTEN PALVELUJEN UUDET MAHDOLLISUUDET KULTTUURIN KENTÄLLÄ, ESI-MIESHAASTATTELU

LIITE 1.

Millä tavalla tavoitan kohderyhmäni?

Oppilaitosten näkökulma opetuksen ja konserttien järjestämisessä.

Esimiesnäkökulma:

1. Millaisia uusia digitaalisia työkaluja tai palveluita otettiin oppilaitoksessa käyttöön tämän lukuvuoden aikana?
2. Mitä lisääntyneiden digipalvelujen käyttöönottoon liittyviä järjestelyjä on oppilaitoksessa tehty?
3. Mitä digitaaliseen opetukseen ja opettajien työskentelyyn liittyviä järjestelyjä esimiehenä teit oppilaitoksen toiminnan turvaamiseksi poikkeustilan alussa?
4. Mitä lupia on tarvittu?
5. Mitä laitteistoja on tarvittu oppilaitoksen opetuksen ja konserttien järjestämiseen?
6. Minkälaisia digitaalisia palveluita henkilökunta on ottanut käyttöön opetuksessa? (koulutus, laitteistot, nettiyhteydet, videot, Youtube-kanavat, Padletit, Kahootit jne.)
7. Mitä työkaluja ja/tai palveluja suunnittelette lisääväne?
8. Oletteko pystyneet toimimaan voimassa olevan opetussuunnitelman mukaan poikkeustilan aikana?
9. Miten oppilaitoksen opetuspalvelut ovat toimineet poikkeusaikana?
10. Miten palvelut toimivat tällä hetkellä?
11. Minkälaista palautetta olette saaneet sidos- ja/tai asiakasryhmiltä digitaalisten palveluiden käytöstä oppilaitoksessa?
12. Onko digipalvelujen lisääminen innovoinut jotain uutta toiminnanmuotoa oppilaitokseenne?

DIGITAALISTEN PALVELUJEN UUDET MAHDOLLISUUDET KULTTUURIN KENTÄLLÄ, OPETTAJA- JA TUOTTAJA HAASTATTELU

LIITE 2.

Millä tavalla tavoitan kohderyhmäni

Oppilaitosten näkökulma opetuksen ja konserttien järjestämisessä.

Opettaja- / tuottajanäkökulma:

1. Mitä digitaalisia palveluita käytätte opetuksessa?
2. Mitä digitaalisia palveluita käytätte tapahtumatuotannossa?
3. Mitä digitaalisia palveluita suunnittelette käyttävänne opetuksessa? (Striimaus, Youtube, Padlet, Kahoot?)
4. Mitä digitaalisia palveluita suunnittelette käyttävänne konserttien/näyttelyiden etätuottamiseen? (Striimaus, Youtube, Padlet, Kahoot?)
5. Miten palvelut toimivat?
6. Mitä palveluja aiotte lisätä?
7. Mitä tuotteita digitaalisilta palveluilta odotetaan?
8. Minkälaisia digitaalisia palveluita henkilökunta on ottanut käyttöön opetuksessa? (koulutus, laitteistot, nettiyhteydet, videot, youtube-kanavat, padletit, Kahootit jne.)
9. Minkälaisia digitaalisia palveluita henkilökunta on ottanut käyttöön tuottamisessa? (laitteistot, nettiyhteydet, videot, youtube-kanavat, padletit, Kahootit jne.)
10. Millä tavalla etäpalvelut saavuttivat asiakaskunnan, mittasitteko niitä jollain tavalla esim. Tykkäysten määrillä, kommentteilla, tilauksilla tai palautteella?
11. Minkälaisia vuorovaikutteisia toimintoja käytitte palveluissanne?
12. Millä tavalla vuorovaikutus näyttäytyi?
13. Minkälaista palautetta olette saaneet palveluistanne?
14. Miten koitte digitaalisten palveluiden tuottamisen esimerkiksi työmäärän, uuden opetteluun, hankintojen suhteen?
15. Mitä digipalveluja aiot käyttää myös jatkossa, vaikka ei olisi rajoitteita?
16. Oletko kuullut jostain hyvästä digityökalusta/-palvelusta, jota haluaisit kokeilla, jos se olisi mahdollista?

PROJEKTISSA MUKANA OLEVIENT OPETTAJIEN HAASTATELUKYSYMYKSET

LIITE 3.

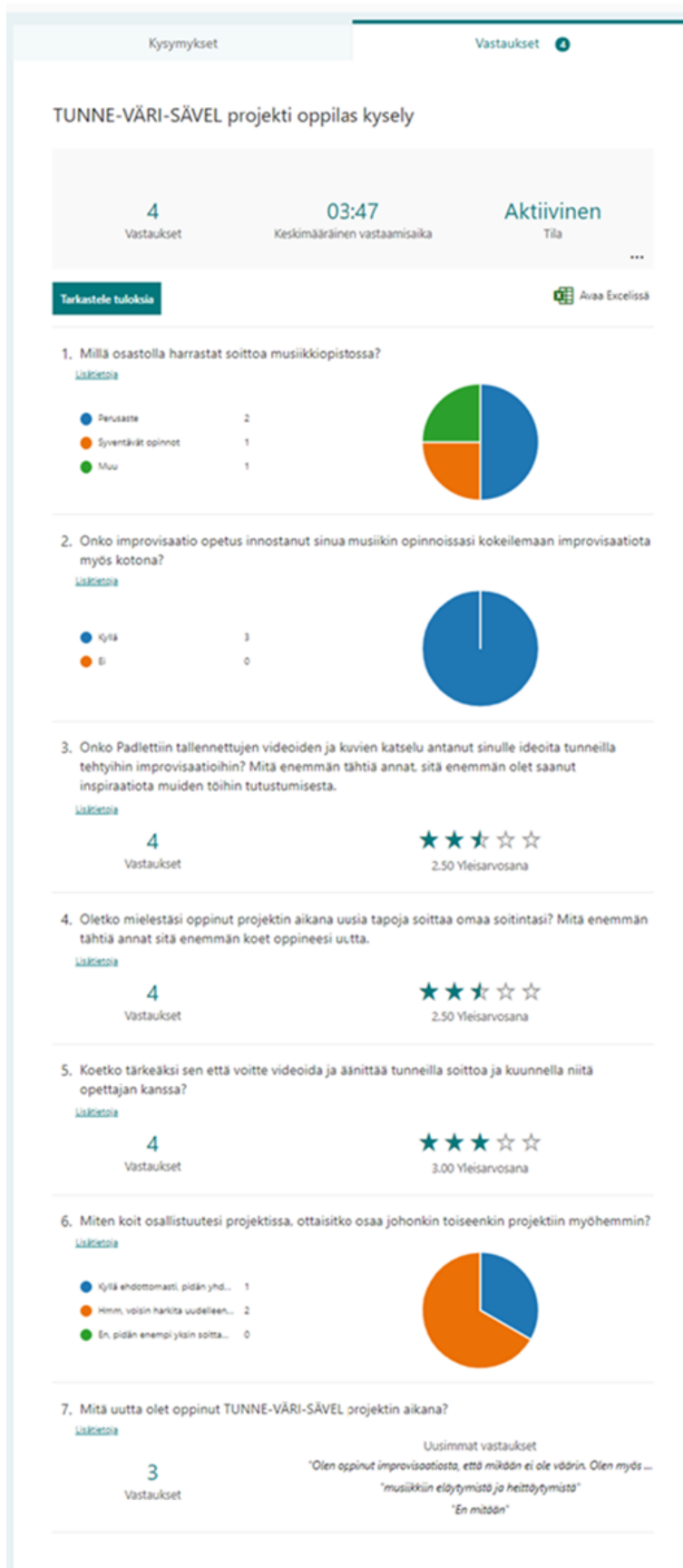
Haastattelut toteutetaan puolistrukturoituna teemahaastatteluna. Haastateltavat ovat projektissa mukana olevia Raahen musiikkiopiston opettajia, joista haastattelen 50% saadakseni tutkimustuloksiin luotettavaa tietoa. Valikoin haastateltavat opettajat siten, että mukana on eri instrumenttiryhmien edustajia, joilla on eri työura- ja koulustaustoja.

Haastattelukysymykset:

1. Miten yhteistyö on mielestäsi toteutunut projektissa:
 - Raahen musiikkiopistossa?
 - Yhteistyössä Raahen opiston kanssa?
2. Minkälaisille asioille toivoisit enemmän huomiota yhteistyössä jatkossa:
 - Raahen musiikkiopistossa?
 - Yhteistyössä toisen toimijan kanssa?
3. Käyttikö Padlet alustaa opetustilanteissa projektin aikana?
 - Jos vastasit kyllä, kerrotko mitä koit käytöstä?
 - Jos vastasit ei, kerrotko miksi et käyttänyt?
4. Oliko asioita, jotka eivät mielestäsi toimineet projektissa?
5. Olisitko tarvinnut lisäopastusta digitaalisten työkalujen käytöstä?
6. Miten tiedottaminen projektin aikana toimi mielestäsi?
7. Oliko kokouksia tarpeeksi?
8. Pidätkö yhteistyötä toisten toimijoiden kanssa tarpeellisena?
9. Haluaisitko kertoa omia kehitysehdotuksia tuleviin yhteisprojekteihin?

MICROSOFT FORMS-KYSELY OPPILAILLE TULOKSET

LIITE 4.

MICROSOFT FORMS-KYSELY OPETTAJILLE

LIITE 5.

